

Книжниците и старейшините. Синедрионът се състоеше от членове от тези две групи и от свещениците. И трите са изброени в паралелния пасаж в Марк (гл. 14:53). Относно книжниците виж стр. 55; виж върху Матей 2:4; Марк 1:22.

Събрани. Тоест, за нощния процес срещу Исус, приблизително в 3 часа сутринта. Членове на Синедриона, които бяха приятелски настроени към Исус или поне заинтересовани да Му дадат справедливо изслушване, умишлено не бяха поканени (вижте на стих 66).

58. Петър го последва. Както и Йоан (виж Йоан 18:15). Всички ученици бяха изоставили Исус в момента, в който стана ясно, че Той няма да се съпротивлява (Матей 26:56). Но тези двама мъже възвърнаха самообладанието си, поне до известна степен, и последваха тълпата до двореца на първосвещеника. Другите, очевидно, бяха по-малко смели.

Далеч. Или „от разстояние“ (RSV). На Петър му липсваше достатъчно смелост, за да заеме откритата позиция пред Исус, но се оказа по-смел, по някакъв начин, от повечето си съученици.

Дворец. Гръцки αὐλῆ, непокритият „двор“ на къща или друга сграда. Думата се среща често в папирусите в този смисъл. Такъв двор е бил изцяло обграден от сградата или от стена. Вижте на стих 71.

Влезе. Петър беше допуснат по молба на Йоан, който беше запознат със свещеническото семейство (виж Йоан 18:16).

Съб. Той също стоеше да се сгрее (Йоан 18:25).

Краят. Петър искаше сам да разбере какво се е случило по време на дело и каква ще бъде присъдата.

59. Главните свещеници. Вероятно първосвещеникът Каиафа, заедно с Анна, бивш първосвещеник, и други живи мъже, които са заемали длъжността в един или друг момент. Вижте върху Лука 3:2; Матей 2:4.

Целият съвет. Тоест, с изключение на членовете на съвета, приятелски настроени към Исус. Те бяха умишлено изключени от плана за залавяне и осъждане на Исус и следователно не бяха свикани по този повод (вижте на стих 66). Този „съвет“ беше Великият Синедрион, който обикновено се състоеше от 71 членове и който по това време беше най-висшият изпълнителен, законодателен и съдебен орган (вижте стр. 67).

Търсеха. Или „търсехме“. Времето на гръцкия глагол подсказва, че водачите са изпитвали значителни трудности при намирането на желаните свидетели и че е трябвало да продължат да ги търсят известно време.

Лъжесвидетел. В продължение на две години Синедрионът имаше шпиони, които следяха Исус, за да могат всички. Може да се докладва за това, което Той каза и направи (виж DA 213, 699). Но тези шпиони не се бяха върнали с никаква информация, полезна за злите цели на водачите. За доклада на една група, изпратена да арестува Исус, вижте Йоан 7:32, 45–48. За обсъждане на незаконните аспекти на процеса срещу нашия Господ и за опасенията на еврейските водачи, че може да не успеят да осигурят Неговата осъдителна присъда, вижте Допълнителни бележки в края на главата, Бележка 2.

Да го убият. Това вече беше решено. Но те нямаха никакви обвинения срещу Исус, колкото и да Го не харесваха, и в бързината си не бяха имали време да измислят такива. Надяваха се да дискредитират Исус в очите на Неговите сънародници, като докажат обвинението в богохулство, и да Го инкриминират пред римляните по обвинение в подстрекателство към бунт (виж DA 699). Несъмнено се надяваха да разрешат случая незабавно и да предадат Исус в ръцете на римляните, където, обвинен в подбуждане към бунт, Той нямаше да има шанс да избяга чрез намесата на Своите приятели. Юдеите възразиха срещу...

Твърдението Му, че е Божият Син, и римляните, според тях, биха възразили срещу Него като Цар на евреите.

60. Не намериха никой. Те не успяха да намерят дори лъжесвидетели, чиито разкази биха могли да бъдат принудени да се съгласят. Те търсеха доказателства, върху които да изградят теза, но очевидно усилията им се оказаха напълно безплодни. Според Мишна всички свидетели трябва да бъдат кръстосано разпитани, за да се провери точността на техните твърдения, а когато свидетелите си противоречат, техните показания стават невалидни (Санхедрин 5. 1, 2, издание на Сончино на Талмуда, стр. 255, 256). Показанията на тези лъжесвидетели очевидно се разпаднаха при кръстосан разпит.

Двама лъжесвидетели. Показанията на тези свидетели изглеждаха съвпадащи и според Моисеевия закон (Второзаконие 17:6; 19:15), това, което те съобщиха, се предполагаше за истина. Съдиите – в този случай Синедрионът – бяха длъжни да положат всички усилия, за да се гарантира, че справедливостта е възтържена (Второзаконие 25:1). Те трябваше старателно да разпитват свидетелите, за да определят дали казаното от тях е истина или не (Второзаконие 19:16–19). Но тук имаше мъже от върховния съд на Израел, които заговорничеха с лъжесвидетели в лъжесвидетелстването им, в пряко нарушение на Моисеевия закон (виж Изход 23:1) и на деветата заповед от Декалога (Изход 20:16). Дори тези последни двама свидетели всъщност не бяха съгласни (Марк 14:59) по съществени точки и показанията им бяха неясни и противоречиви. Въпреки това първосвещеникът се престори, че приема показанията им (Матей 26:62), въпреки че знаеше добре, че Исус не може да бъде осъден въз основа на тях. Това разкрива по-нататъшното му поведение (ст. 62, 63).

61. Този човек. Презрителен начин за обръщение към Исус. Думата „човек“ е добавена.

Разрушете храма. Свидетелите очевидно са се позовавали на изявление, направено по време на ранната част от служението на Исус (виж Йоан 2:19, 21; срв. Мат. 24:2; Марк 13:1, 2; Деяния 6:14). Но само чрез изваждането на твърдението от контекста му, то можеше да изглежда като обида към Храма. В строг, правен смисъл обаче, дори това не можеше да направи Исус достоен за смърт.

Постройте го за три дни. Исус говореше за храма на тялото (вж. 1 Кор. 3:16, 17; 6:19, 20) и по-специално за собственото Си възкресение (вж. Йоан 2:19, 21). За израза „три дни“ вижте стр. 248-250.

62. Първосвещеникът стана. Знаейки добре, че няма никакво обвинение срещу Исус, той потърси с хвалби да се преструва, че има такъв.

63. Мълча. Или „продължаваше да мълчи“. Той упорито отказваше да говори. Тази характеристика е била обект на пророчества в продължение на повече от седем века (Исаия 53:7).

„Заклевам те.“ Каяфа поиска Исус да отговори под клетва на въпроса, който сега Му беше зададен. Въпреки показанията на всички лъжесвидетели, Синедрионът все още нямаше обвинения срещу Исус. Каяфа се надяваше да накара Исус да се самообвини. Това също беше незаконно. Човек не може да бъде осъден въз основа на собственото си свидетелство (вижте Допълнителни бележки в края на главата, Бележка 2; вижте на стих 59).

Живият Бог. Каяфа се престори, че изправя Христос пред Божия съд.

Христос. Тоест, Месията (виж гл. 1:1). Исус беше избягвал да прави директното твърдят, че са Месията или Христос, може би отчасти защото в популярната представа Месията е трябвало да поведе евреите във въоръжено въстание срещу Рим. Исус забранил на учениците Си да твърдят, че са Него (гл. 16:20). Това не бил първият път, когато въпросът бил задаван на Исус (виж Йоан 10:24).

Син Божий. Вижте върху Лука 1:35. Исус обикновено наричал Себе Си „Човешкият Син“ (виж върху Матей 1:1; Марк 2:10). Изразът „Син на Благословения“ (Марк 14:61) е заобиколка, често използвана, за да се избегне произнасянето на божественото име. Вижте допълнителна бележка Йоан 1.

64. Ти каза. Еквивалентно на „Да“. Марк (гл. 14:62) има „Аз съм“. Когато беше подложен на клетва, Исус не отказа да свидетелства; всъщност точно тогава Той свидетелства. Очевидно е, че инструкцията от Матей 5:34 не се отнася за съдебните клетви. Тук Исус даде пример за Своята инструкция към дванадесетте, записана в гл. 10:32.

Въпреки това. Гръцки *plēn*, „освен това“ или „но“.

Ще видите ли? Исус посочва бъдещето, когато като Съдия на вселената, Той ще се яви да „да даде на всеки според делата му“ (Откр. 22:12). Сравни Откр. 1:7.

Син Човешки. Вижте Матей 1:1; Марк 2:10. Първосвещеникът използва израза „Син Божий“, но в отговора Си Исус, както обикновено, се нарича „Син Човешки“.

Дясна ръка. По-късните новозаветни автори често говорят за Исус, който е отдясно на Бога (Деяния 2:33; 7:55; Ефесияни 1:20; Кол. 3:1; Евр. 1:3; 8:1; 10:12; 12:2; 1 Петрово 3:22). Вижте върху Пс. 16:8; Лука 1:11.

Власт. Тук се използва като заместител на свещеното име Яхве (виж том I, стр. 171, 172).

65. Разкъсай дрехите си. Това е знак, че си обзет от праведно негодувание срещу предполагаемото богохулство на Исус (виж стих 64). Моисеевият закон забранявал на първосвещеника да разкъсва дрехите си (Лев. 10:6; 21:10), като причината била, че дрехите му представляли свършения характер на Исус Христос (Ж.В. 709). По този начин Каяфа бил осъден пред самия закон, който се представял за защитаващ, и се дисквалифицирал от служба като първосвещеник (Ж.В. 708). Равинските разпоредби обаче позволявали на този, който чул богохулство, да разкъса дрехите си (Талмуд Мо'ед Катан 26а, изд. Сончино, стр. 165, 166; вж. Мишна Санхедрин).

7. 5, изд. Сончино. от Талмуда, стр. 378).

Богохулство. Вижте върху Марк 2:7. Сред юдеите се е смятало за богохулство човек да се прави равен на Бога (Йоан 10:29–33) и Каяфа е отказал да признае, че Исус от Назарет е различен от всеки друг човек. Ако беше само човек, щеше да е богохулство от Негова страна да направи твърдението, записано в Матей 26:64. Исус е твърдял под клетва, че е Месията и е приел титлата „Син Божий“ (вижте стихове 63, 64). Синедрионът е знаел от две години, че Исус е направил това твърдение в най-висшия смисъл (вижте ДА 207, 208; Йоан 5:17, 18; вж. гл. 10:29–36).

66. Какво мислите? Каиафа сега постави решението на гласуване от членовете на Синедрионът присъстваше. Той поиска тяхната присъда като съдии, заседаващи във висшия трибунал в страната.

Виновен за смърт. Смъртта беше Моисеево наказание за богохулство (Левит 24:15, 16). Но Исус не беше богохулствал, нито в действителност, нито според приетото равинско определение (виж Матей 26:65). Това беше незаконно гласуване, защото беше проведено през нощта (виж Допълнителни бележки в края на главата, Бележка 2). Въпреки че беше гласувано, решението нямаше юридическа сила, освен ако и докато не бъде ратифицирано от римляните (виж ДА 698; вж. Йосиф Флавий. Война ii. 8. 1 [117, 118]).

Според Марк 14:64 „те всички го осъдиха на смърт“. Тоест, всички присъстващи. Никодим, Йосиф от Ариматея и други, известни с благосклонността си към Исус или поне с това, че съвестно желаят Нему да бъде въздадена справедливост, бяха

не е бил призван (виж ДА 699). Лука (гл. 23:51) изрично заявява, че Йосиф не е дал съгласието си за екзекуцията на Исус. Никодим, при предишни случаи, е предотвратявал осъждането на Исус (Йоан 7:50, 51; вж. ДА 539, 699). Водачите смятали, че мъже като Йосиф и Никодим са предубедени в полза на Христос. Те избирали да забравят, че самите те са били предубедени срещу Исус.

67. Плюй му в лицето. Това е предсказал пророк Исая (виж Исая 50:6). Марк и Лука добавя, че Исус е бил със завързани очи (Марк 14:65; Лука 22:64). Униженията, споменати в Матей 26:67, 68, са се случили след края на нощния процес, в караулна (виж ДА 710), съседна на залата, в която се е събирал Синедрионът и където Исус е бил държан за официалния дневен процес (виж ст. 57).

68. Ти, Христие. Това име те използваха по начин, за да осмеем отговора, който Исус даде на тържествената клетва на първосвещеника (ст. 63, 64).

69. Петър седеше отвън. За влизането на Петър в двора вижте стих 58. Той седеше в двора пред сградата, в която се провеждаше делото. Според Марк 14:66, дворът е бил на по-ниско ниво от пода на съвещателната зала.

Дворецът. Тоест, „дворът“ на двореца (виж на стих 58). Марк (гл. 14:67), Лука (гл. 22:55) и Йоан (гл. 18:18, 25) споменават, че Петър се е греял пред огън, запален в двора.

Момиче. Това беше жената вратарка, която беше пушила Петър (Йоан 18:16, 17; ДА 710, 711).

70. Той отрече. Петър очевидно напълно беше забравил предупреждението на Исус, дадено само няколко часа по-рано (виж върху стихове 31-35). Той се надяваше, че няма да бъде разпознат и дори се присъедини към тълпата в грубите им шеги относно Исус (виж ДА 712). Това беше първото отричане на Петър. Записът показва, че и трите отричания са направени по време на първия процес пред Синедриона, който се е състоял между около 3:00 и 5:00 часа сутринта. Първата светлина на зората щеше да стане видима около 4:00 часа по това време на годината, на географската ширина на Йерусалим, а изгревът щеше да бъде около 5:30 часа.

Не знам. Различните евангелски автори са единодушни относно идеята, която Петър е изразил, но представят отговора в различни форми (Марк 14:68; Лука 22:57; Йоан 18:17). Вижте Допълнителни бележки към Глава 3, Бележка 2.

71. Верандата. Гръцки *porch*, „порта“ или „веранда“. Тук *porch* вероятно се отнася до прохода, водещ от двора към улицата и следователно точно вътре в портата. Петър може би се е страхувал, че самият той ще бъде задържан, ако самоличността му бъде разкрита.

Още една прислужница. Вторият човек, който е разпознал Питър.

72. Отречен с клетва. Второто му отричане е по-категорично от първото.

73. След известно време. Според Лука 22:59, между първите две отричания и третото е изминал приблизително един час.

Тези, които стояха настрани. Йоан (гл. 18:26) идентифицира третия обвинител на Петър като слуга на първосвещеник, роднина на Малх, чието ухо Петър беше отрязал. Петър веднага осъзна сериозността на ситуацията. Ако бъде разпознат като човекът, който беше ударил Малх, съществуваше опасност да бъде изправен пред съда като опит за убийство.

Реч. Очевидно галилейският акцент или произношение на Петър (виж Марк 14:70). Галилейският диалект е бил по-широк и по-груб от този на Юдея и без съмнение жителите на Йерусалим са слушали снизходително речта на по-грубите провинциалисти. Твърди се, че галилейското произношение на гърлените езици не е било толкова гладко, колкото това на юдейците.

Bewrayeth. На староанглийски „предава“. Гръцкият превод буквално гласи „прави явен“.

74. Проклятие. Това беше в пряко нарушение на принципа за чиста и проста реч, заложен долу от Исус в Проповедта на планината (виж гл. 5:33–37). Лъжливата клетва на Петър не беше гаранция за истинността на думите му и именно срещу това зло Христос предупреждаваше. За момента Петър не беше по-добър от лъжесвидетелите, които свидетелстваха срещу Исус.

75. Петър си спомни. Твърде очевидно Петър беше забравил многократните предупреждения на Исус, изречени първо в горницата и отново по пътя към Гетсиманската градина (виж на стих 1). 34). Коренът на грешката му беше в собствената му самоувереност и хвалба (ст. 35). Сега, твърде късно, той си спомни. Несъзнателно, той беше изпълнил думите на Исус. Смирението и готовността да се вслушаме в добрия съвет често са най-добрата защита на човек срещу допускането на глупави грешки.

Той излезе. Тоест, от двора, в който беше влязъл около два или три часа по-рано. Според Лука 22:61 Исус погледна към Петър точно преди той да си тръгне бързо. След като известно време се луташе безцелно, Петър се озова в Гетсиманската градина, на същото място, където неговият Учител наскоро беше лежал ничком (виж DA 713).

Плачеше горчиво. Или „избухна в сълзи“. Ако Петър беше толкова искрен вслушан в увещанието на Исус да „бди и се моли“ (ст. 41), колкото сега проливаше сълзи за предателските си думи, никога нямаше да ги изрече. Но макар несъмнено на Петър да му се струваше, че всичко е загубено – включително и той самият – любовта на Спасителя го подкрепяше и го превеждаше безопасно през трагичното му преживяване. Така може да е и с нас. Няма толкова мрачен час, няма толкова горчиво преживяване на скръб и поражение, че светлината на любовта на Исус да не може да ни укрепи и спаси. Вижте DA 382.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ ПО ГЛАВА 26

Забележка 1

И четирите евангелия са съгласни, че Исус и Неговите ученици са празнували Тайната вечеря в нощта преди разпятието, че Той е лежал в гробницата през съботата и че е възкръснал рано в неделя сутринта. Синоптиците обаче наричат Тайната вечеря, нощта преди разпятието, „Пасха“, докато според Йоан юдеите са празнували пасхалната вечеря в нощта след разпятието. Следователно твърденията на Йоан и синоптици изглеждат в противоречие.

Повечето критични коментатори отхвърлят този очевиден конфликт с небрежното наблюдение, че очевидно или Йоан, или синоптичните писатели са сгрешили. Но тези, които вярват във вдъхновението на Писанията, отхвърлят подобно обяснение и вместо това предлагат едно от различните възможни решения на проблема. За да се оценят интелигентно тези решения, е необходимо първо да се прегледат библейските и светските данни, свързани с времето и типичното значение на Пасхата, както и с времевите фактори, свързани с Тайната вечеря и разпятието.

Време на Пасхата. — Пасхалното агне е било заклано в късния следобед на 14 нисан, след обичайната вечерна жертва и изядени с безквасен хляб след залез слънце същата нощ, в ранните часове на 15 Нисан (Исх. 12:6–14, 29, 33, 42, 51; 13:3–7; Числа 9:1–5; 33:3; Втор. 16:1–7; Йосиф Флавий, Древности ii. 14. 6; iii. 10. 5; xi. 4. 8 [311, 312; 248, 249; 109, 110]; Война v. 3. 1 [98, 99]; vi. 9. 3 [423]; Филон De septenario, s.

18; Mishnah Pesahim 5. 1, Soncino ed. от Талмуда, стр. 287). 15 нисан, церемония

Съботата също така отбелязваше началото на Празника на безквасните хлябове (Изм. 12:8, 18, 34, 39; Лев. 23:5, 6; Числа 28:16, 17; Втор. 16:3, 4, 8; Древности iii. 10. 5 [249]; вж. ii. 15. 2 [318]). На 16 Нисан, втория ден от този празник, в Храма се представяше снопът от първите плодове (вж Лев. 23:10–14; Древности iii. 10. 5 [250, 251]). Терминът „Пасха“ първоначално се е прилагал само за 14 Нисан, но по времето на Христос понякога е бил използван и за Празника на безквасните хлябове (Древности ii. 14. 6; xi. 4. 8; xiv. 2. 1 [311–313; 109–111; 21]; xvii. 9. 3; Война ii. 1. 3; v. 3. 1 [10; 99]). Очевидно е, че терминът Празник на безквасните хлябове е бил използван по подобен начин и за да включи Пасхата (Лука 22:7; Деяния 12:3, 4; вж. гл. 20:6).

Таблиците, които претендират да дават дати от християнската ера за всяко пасхално пълнолуние по време на служението на нашия Господ, не са от реална полза в този проблем, тъй като всички такива таблици се основават на съвременни еврейски методи за изчисляване на времето на Пасхата. Как евреите от времето на Христос са съгласували лунния си календар със слънчевата година, не е известно днес, въпреки всички предполагаемо научни твърдения за обратното. Следователно е невъзможно да се определи с абсолютна сигурност денят от седмицата или дори винаги месецът, в който може да се е случила Пасхата на която и да е година от служението на нашия Господ. За обсъждане на този проблем вижте том II, стр. 100-105; том V, стр. 250-264.

Забележително изопачаване на библейските данни относно времето на Тайната вечеря е теорията за разпятието в сряда, която приема: (1) че датата на християнската ера на пасхалното пълнолуние в годината на разпятието може да бъде определена с абсолютна точност (вж стр. 258), (2) че еврейският идиоматичен израз „три дни и три нощи“ показва период от 72 пълни часа (вж том I, стр. 182; том II, стр. 136, 137; том V, стр. 248-251) и (3) че гръцкият текст от Матей 28:1 (вж коментара там) определя възкресението на съботния следобед. Тази теория не носи белезите на солидна научна обосновка и е в пълно противоречие с библейските значения на термините. Следователно е несъстоятелна.

Някои предполагат, че изразът „вечер“ от Изм. 12:6, буквално „между двете вечери“, обозначава момента на залез слънце, започващ на 14 Нисан, или периода между залеза и мрака. Въпреки че някои съвременни коментатори са възприели тази теория, внимателното изследване на други библейски пасаж, на писанията на Йосиф Флавий и Филон, както и на трактата Песахим (вж Мишна Песахим, 4. 1, Сончино изд. на Талмуда, стр. 243; 5. 1, 10, Сончино изд. на Талмуда, стр. 287, 325; Талмуд Песахим 58а, Сончино изд., стр. 287–290; и други цитирани по-горе препратки) не предоставя ясни доказателства в подкрепа на това. Вижте стр. 265.

Типично значение на Пасхата. — Пасхалното агне е предобраз на Христос, „... Агнецът Божий, Който взема греха на света“ (Йоан 1:29), „Христос, нашата пасха“, Който трябваше да бъде „принесен в жертва за нас“ (1 Коринтяни 5:7). По подобен начин, снопът, който се движеше на Празника на безквасните хлябове, символизираше „Христос, възкръснал от мъртвите, ... първият плод на починалите“ (1 Коринтяни 15:20, 23).

Тайната вечеря и Разпятието. — Следните хронологични твърдения изглеждат или изрични, или имплицитни в евангелското повествование и са доста общоприети от изследователите на Библията:

а. Разпятието се е състояло в „навечерието на Пасхата“, т.е. Ни

сан 14 (Йоан 19:14; вж. Талмуд Песахим 58а, изд. Сончино, стр. 288; Санхедрин 43а, Сончино, изд., стр. 281; Изх. 12:6; вж. ГК 399).

б. Смъртта на Христос се е състояла в петък следобед (Марк 15:42 до 16:2; Лука 23:54 до 24:1; Йоан 19:31, 42, 20:1), около времето на вечерната жертва (Живот 756, 757; вж. ГК 399). в. Съответно, в годината

на разпятието, 14 Нисан, денят, определен за клане на пасхалните агнета, се е паднал в петък; подготовката за (или навечерието на) Пасхата съвпада с подготовката за (или навечерието на) седмичната събота (Йоан 19:14; вж. ст. 31, 42; гл. 20:1). Първата церемониална събота от Празника на безквасните хлябове, 15 Нисан, по този начин съвпада със седмичната събота (Лев. 23:6–8; вж. Марк 15:42 до 16:2; Лука 23:5 до 24:1). г. Тайната вечеря се е състояла в нощта преди разпятието (Матей 26:17, 20,

26, 34, 47; Марк 14:12, 16, 17; 22:7, 8, 13–15; Йоан 13:2, 4, 30; 14:31; 18:1–3, 28; 19:16; вж. DA 642; GC 399), т.е. в ранните часове на 14 Нисан (виж том II, стр. 101) и следователно в четвъртък вечер. д. Синоптичните разкази наричат Тайната вечеря пасхална

вечеря (Мат. 26:17, 20;

Марк 14:12, 16, 17; Лука 22:7, 8, 13–15; вж. DA 642, 652; ГК 399).

е. Разказът на Йоан поставя официалното еврейско честване на пасхалната вечеря на 24-ти часове по-късно от Тайната вечеря и следователно в петък вечерта след разпятието, в ранните часове на седмичната събота (Йоан 18:28; 19:14, 31; вж. DA 774), което би било 15 Нисан.

ж. По време на Тайната вечеря (Йоан 13:1), по време на процеса (Мат. 26:5; Марк 14:2; Йоан 18:28; 19:14; вж. DA 703, 723), и по пътя към Голгота (вж. DA 742), официалното честване на Пасхата очевидно все още предстоеше.

з. Исус лежеше в гробницата през съботата (Мат. 27:59 до 28:1; Марк 15:43 до 16:1; Лука 23:54 до 24:1; Йоан 19:38 до 20:1), което би било 15 Нисан. и. Исус възкръсна от гробницата рано

в неделя сутринта, 16 Нисан (Мат. 28:1–6; Марк 16:1–6; Лука 24:1–6; Йоан 20:1–16; виж върху Марк 15:42, 46; вж. GC 399; DA 785, 786).

Предложени решения на проблема. – В светлината на гореизложеното, нека разгледаме проблема с времето на Пасхата в годината на разпятието. Консервативните коментатори обикновено се стремят да решат проблема въз основа на едно от следните четири предположения: а. Че когато говорят за Тайната вечеря,

синаоптичните автори описват, а не

пасхална вечеря, а церемониална вечеря, която я е предшествовала с 24 часа. Според това предположение, 14

Нисан се е паднал в петък в годината на разпятието и Пасхата на Йоан е била официалната пасхална вечеря. б. Че „пасхата“, за която говори Йоан, не е

била пасхалната вечеря, а

церемониална храна, свързана с Празника на безквасните хлябове. Според това предположение петък е бил 15 Нисан, а Тайната вечеря предходната вечер е била честване на официалната пасхална храна в обичайното време. Това обяснение е обратното на предходното.

10Никъл, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Матей 24:16).

Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

в. Че Тайната вечеря е била истинска пасхална вечеря, както е при синоптичните евангелия, въпреки че честван само от Исус и Неговите ученици, 24 часа преди официалната пасхална вечеря, посочена от Йоан, и следователно от времето, когато други евреи са я празнували. Според това предположение петък е бил 14 Нисан. г. Че по времето на Христос

сектантските различия по отношение на календарното изчисление, относно това дали 14 и 16 Нисан трябва да се съпоставят с определени дни от седмицата, са довели на практика до празнуване на Пасхата в два последователни дни, т.е. двойно празнуване. Според това предположение едната религиозна фракция (фарисеите и другите консерватори) би сметнала, че 14 Нисан се пада в четвъртък в годината на разпятието, а другата (боетусианските садукее и други либерали), че се пада в петък. По този начин Христос и учениците, вероятно, са празнували Пасхата с първата група - „пасхата“ на синоптици - и еврейските водачи са я празнували на следващата вечер - „пасхата“ на Йоан. Това предположение се различава от предходното по това, че тук Христос и учениците не са били сами в празнуването на Пасхата.

За по-подробно обсъждане на различните опити, направени за хармонизиране на твърденията на Йоан и синоптичните християни по отношение на времето на Тайната вечеря във връзка с Пасхата, читателят се насочва към следното: Грейс Амадон, „Древноеврейски календар“, *Journal of Biblical Literature*, том 61, част 4, 1942 г., стр. 227-280; К. К. Барет, Евангелието според св. Йоан, стр. 38-41; Дж. Х.

Бернард, Международен критичен коментар върху Евангелието от Свети Йоан, том 1, стр. cvi-cviii; Д. Schwolson, *Das Letzte Passamahl Christi und der Tag Seines Todes*; Международната стандартна библейска енциклопедия, чл. „Хронология на Новия завет“; J.K; Клауснер, Исус от Назарет, tr. Хърбърт Данби, стр. 326-329; А. Т. Робъртсън, Илюстрации на словото в Новия завет, върху Матей 26:17; Йоан 18:28; HL Strack и Paul Billerbeck, *Kommentar zum Neuen Testament*, том. 2, стр. 812, 813. (Вижте библиографските бележки на стр.

82, 102, 265.) За пълно обсъждане на свързаните с това календарни проблеми вижте стр. 248-264.

Оценка на предложените решения. – Тези четири предложени решения на проблема може да се оцени, както следва:

а. Възгледът, че Тайната вечеря е била предварително церемониално хранене преди Обичайната пасхална вечеря предполага, че синоптици използват думата „пасха“ в приспособен смисъл. Макар че може да се приеме, че думата „пасха“ би могла да бъде използвана в този смисъл (виж стр. 533), наличните доказателства са категорично против подобна приспособена употреба: (1) Това мнение се основава на предположението, че подобна предварителна церемониална вечеря може да е била празнувана в дните на Христос. (2) По-естественото и очевидно четене на тези пасаж в техния контекст (вижте препратките, изброени на стр. 534, пар. д) сочи към заключението, че синоптичните писатели последователно и многократно говорят за Тайната вечеря като за „пасха“. (3) Коментарът както на Марк (гл. 14:12), така и на Лука (гл. 22:7), че денят преди Тайната вечеря е бил „първият ден на безквасните хлябове, когато заклаха пасхалното агне“ (вж. Марк 14:12), сякаш изключва всяка възможност „пасхата“ на синоптичните евангелисти да е била нещо друго освен истинска пасхална вечеря (вж. DA 642, 646, 652, 653; EW 165; GC 399). Учениците очевидно са приемали за даденост, че четвъртък е денят на подготовка за Пасхата, т.е. денят, в който пасхалното агне трябва да бъде заклано и изпечено (вж. стр. 533).

б. Възгледът, че „Пасхата“ от Йоан 18:28; 19:14 е била церемониална вечеря, свързана с Празника на безквасните хлябове, 24 часа след официалната пасхална вечеря, която е била на 15 Нисан, предполага, че Йоан използва думата „пасха“ в

пригоден смисъл. В полза на това мнение може да се отбележи, че обичайната употреба в новозаветните времена, както е отразено например от Йосиф Флавий (виж стр. 533), е прилагала термина Пасха за комбинираното честване на Пасхата и Празника на безквасните хлябове.

Но въпреки че може да се приеме, че Йоан е могъл да използва думата „пасха“ в този приспособен смисъл (виж стр. 533), наличните доказателства категорично противоречат на това в цитираните пасажии: (1) Няма ясна употреба на думата „пасха“ в този смисъл никъде в Новия завет. (2) По-естественото и очевидно четене на изявленията на Йоан в техния контекст сочи към заключението, че пасхалната вечеря, за която апостолът говори, е била официалното честване на Пасхата, поне това, което е общопризнато от еврейските водачи. (3) Стремешът на еврейските водачи да приключат процеса и екзекуцията на Исус незабавно, преди празника, за да избегнат отлагането на делото до след празника, изглежда изключва всяка възможност празникът вече да е започнал (Мат. 26:3-5; Марк 14:1, 2, вж. DA 703). (4) Еврейският закон, както по-късно е кодифициран в Мишна и Талмуда, забранява провеждането на съдебен процес в празничен ден по дело, свързано със смъртно наказание (Мишна Беца 5. 2, Сончино изд. на Талмуда, стр. 185; Санхедрин 4. 1, Сончино изд. на Талмуда, стр. 185) или покупки като ленения саван и евентуално и на подправки за балсамиране на тялото на Исус (Марк 15:46; Лука 23:56; виж обаче Мишна Шабат 23. 5, Сончино изд. на Талмуда, стр. 771). Нарушаването на тези разпоредби—ако са били в сила в по-ранни времена, както изглежда вероятно, и ако наистина им е било обърнато внимание, което обаче не може да се установи (виж Бележка 2) - изглежда би изключило възможността арестът, процесът и разпятието да са се състояли на 15 Нисан, първия ден от Празника на безквасните хлябове и церемониална събота. (5) Пригответе хляба за балсамиране на тялото на Исус (Лука 23:54 до 24:1), каквито жените са правили в деня на разпятието, са се считали за труд и като такива биха изглеждали неподходящи дори за церемониална събота (Левит 23:7; виж обаче Мишна Шабат 23:5, Сончино, изд. на Талмуда, стр. 771). (6) При залез слънце в деня на разпятието жените „почиваха в съботния ден според заповедта“ (Лука 23:56), очевидно препратка към съботата от четвъртата заповед. (7) Ако, както предполага този възглед, разпятието е паднало на 15 Нисан, първия ден от безквасния хляб, тогава възкресението е паднало на 17 Нисан, или на третия ден. Но принасянето на първите плодове, символ на възкресението на нашия Господ, се е състояло на втория ден, или 16 Нисан (виж Лев. 23:10-14; 1 Кор. 15:20, 23; ГС 399; DA 785, 786). Според този възглед, възкресението не се е случило във времето, посочено от церемониалния тип на снопа за движение. (8) В еврейската литература „приготвянето на Пасхата“ (Йоан 19:14) последователно се прилага към 14 Нисан, никога към 15 Нисан, както би изисквал този възглед (виж Мишна Песахим 4. 1, 5, 6, Сончино, изд. на Талмуда, стр. 243, 268, 271). (9) „Пасхата е била празнувана [от евреите като цяло], както е била в продължение на векове [с други думи, в ранните часове на 15 Нисан (виж стр. 533)], докато Този, към когото е сочела, е бил убит от нечестиви ръце [в края на 14 Нисан] и е лежал в гробницата на Йосиф“ (DA 774; вж. ГС 399).

в. Възгледът, че Тайната вечеря, макар и истинска пасхална трапеза, се е състояла 24 часа преди времето, когато евреите като цяло са я празнували, предполага, че подобна практика е била възможна. Този възглед, за разлика от предходния, взема предвид факта, че разпятието се е случило в изпълнение на образа, предоставен от заклането на пасхалното агне на 14 Нисан. Признавам, че е било невъзможно Христос да яде пасхалното агне в обичайното време, а също и като истински пасхален Агнец, да бъде заклан в обичайното време за

клането на пасхалните агнета. Изглежда по-важно смъртта Му да се синхронизира със смъртта на пасхалните агнета, отколкото яденето на пасхалната вечеря от Него да се синхронизира с официалното време за ядене на тази храна (стр. 533, 534; GC 399).

Съответно, Неговото ядене на Пасхата би се случило по-рано от обичайно определеното за това време, ако образите на клането на агнето и принасянето на първите плодове щяха да се изпълнят „не само по отношение на събитието, но и по отношение на времето“ (GC 399). Тази гледна точка обаче е изправена и пред трудности. Трудно е да се разбере как Исус и учениците, като единствени изключения от правилото, биха могли да празнуват Пасхата ден преди обичайното време. Обърнете внимание, че: (1) Няма исторически доказателства някой друг да е ял Пасхата рано.

Пасхалните агнета е трябвало да бъдат заклани в Храма (Мишна Песахим 5.

5-7, изд. на Сончино на Талмуда, стр. 323, 324) в определено време (виж стр. 533) и, доколкото е последователно, доколкото стига до летописите, не е имало разпоредба за тяхното убиване по друго време освен късния следобед на 14 Нисан (за изключение виж Числа 9:6-11). (2) Учениците очевидно са разпознали четвъртък като ден, в който трябва правилно да се направят приготовленията за Пасхата, в годината на разпятието (виж Матей 26:17; Лука 22:7), и сякаш са приели за даденост, че четвъртък вечер е подходящото време за ядене на пасхалната трапеза. Дали темата е била обсъждана и Исус ги е информирал, че времето за празнуване ще бъде изключение и ще дойде в четвъртък, а не в петък вечер, или дали са смятали, че четвъртък вечер е нормално време за празнуване, не сме информирани. Синоптичните писатели мълчат за нещо необичайно относно яденето на Пасхата в четвъртък вечер от Исус и учениците. г. Мнението, че е имало двойно празнуване на Пасхата, се основава на едно или

още едно от различните предположения. Може би най-правдоподобното от тези предположения предполага, че „Пасхата“ на синоптичните евангелисти е била празнувана от фарисеите и други консервативни евреи, докато тази на Йоан е била спазвана от по-либералните боетусиански садукее и други, симпатизиращи на тяхното тълкуване на Писанието. (Известно е, че боетусианските садукее от времето на Христос са твърждали, че „съботата“ от Лев. 23:11 се отнася до седмична събота, а не до церемониална събота.) Тези, които излагат тази гледна точка, предполагат, че в година като 31 г. сл. Хр. , когато, според тях, 16 нисан обикновено би се паднал в седмичната събота, садукееите биха се застъпили за коригиране на еврейския лунен календар, така че 16 нисан да се падне вместо това в първия ден от седмицата. Разбира се , това би могло да доведе до двойно честване на Пасхата, но няма доказателства, че на практика това някога се е случвало . Въпреки това, тъй като прави „Пасхата“ на синоптичните евангелия и тази на Йоан валидни поводи за честване на Пасхата, теорията предлага възможно решение на очевидно противоречивите твърдения на различните евангелски автори.

Заключения. – Тук имаме още един пример, в който нашето днешно непознаване на древните еврейски практики изглежда е причината за неспособността ни ясно да хармонизираме привидно противоречивите твърдения на Йоан и синоптичните евангелия. Въпреки това, въз основа на всички налични доказателства, но без да приема нито едно от тези четири предложени обяснения, този коментар предполага възможността за следната последователност от събития, свързани с Тайната вечеря, разпятието и Пасхата:

а. Че в годината на разпятието, независимо дали в резултат на противоречия между либерални и консервативни елементи на юдаизма или поради други обстоятелства, които сега не са известни, е възможно да е имало двойно честване на Пасхата.

б. Че, заедно с други консервативни евреи, Христос и учениците са празнували Тайната вечеря в четвъртък вечерта, в ранните часове на официално 14 Нисан, и че Тайната вечеря е била истинско честване на Пасхата . в. Че Исус е умрял на кръста около времето на вечерната жертва и заколение на пасхалните агнета, в петък, 14 Нисан . г. Че в годината на разпятието е дошло официалното честване на Пасхата. в петък вечерта, след разпятието.

д. Че Исус е почивал в гробницата през седмичната събота, която през тази година съвпадала с церемониалната или годишна събота, 15 Нисан, първият ден от Празника на безквасните хлябове.

е. Че Исус е възкръснал от гроба рано в неделя сутринта, 16 Нисан, денят, когато снопът за движимо ношение, който символизира възкресението, е бил представен в Храма.

За щастие, не е необходимо да решаваме този проблем, за да се възползваме от спасението чрез „Христос, нашата Пасха“, който беше „принесен в жертва за нас“ (1 Кор. 5:7).

Забележка 2

Водачите на нацията вече бяха взели решение какво да правят с Исус; всичко, което им липсваше сега, бяха правдоподобни доказателства, с които да оправдаят действието си. Те бяха напълно решени да Го осъдят на смърт, но не знаеха как да го направят и въпреки това да запазят привидността на законност. Докато съветът се събираше, водачите бяха в напрегнато състояние на ума, страхувайки се, че безскрупулният им план може да се провали. Те се страхуваха: (1) че хората, които все повече заставаха на страната на Исус в противовес на тях (виж Йоан 12:19), може да се опитат да Го спасят; (2) че забавянето на решаването на делото, особено отлагането на процеса за след Пасхата, може да доведе до обществена реакция в Негова полза, на която те не биха могли да устоят; (3) че някои от тях може да говорят в Негова защита, както в предишни случаи (виж Матей 26:66), и да поискат справедливост; (4) че въпреки всичките си усилия може да се провалят в намерението си да осъдят Исус; (5) че Каиафа може да не успее да доведе делото докрай; (6) че може да се направи опит да се изследва естеството на чудесата на Исус в събота; (7) че Исус може да разпали противоречивите предразсъдъци на фарисеите и садукееите и по този начин да раздели съвета, както Павел направи по-късно (Деяния 23:6-10), като по този начин направи невъзможно действието по случая; (8) че Исус ще разкрие неприятни факти за личния им живот, както и за незаконните методи, чрез които те са действали срещу Него. С напредването на процеса Исус им даде и причина да се страхуват от смъртния си страх от великия последен ден на съда. Вижте DA 698-708.

Две основни стъпки бяха необходими за осъждането и екзекуцията на Исус: (1) религиозният процес пред Синедриона (виж стих 57), за да изглеждат действията срещу Него оправдани въз основа на еврейския закон, и (2) гражданският процес пред Пилат (виж стих 57), за да се осигури одобрението на Рим за изпълнение на смъртната присъда. Обвинението, повдигнато срещу Исус пред Синедриона и въз основа на което Той беше осъден на смърт, беше богохулство, по-специално твърдението Му, че е Божий Син. Обвинението, повдигнато срещу Него пред римските власти, беше това за бунт и въстание. Процесът имаше общо седем етапа (виж DA 760), четири от които пред религиозните власти и три пред гражданските власти. Целта, естеството и резултатът от всяко от тези седем изслушвания и процеси бяха следните:

1. Предварително изслушване пред Анна. (Вижте върху Йоан 18:13-24; вж. DA 698-703.) Анна (вижте върху Лука 3:2) е бил първосвещеник от около 7 до 14 г. сл. Хр . Той е бил почитан и

уважаван като най-възрастния държавник на нацията и „неговите съвети бяха търсени и изпълнявани като глас Божий“ (Жан Д. 698). Поради популярността на Исус сред хората се смяташе за необходимо да се запази видимостта на законност в отношенията с Него. Синедрионът вече беше решил да се отърве от Исус (Йоан 5:16, 18; 7:19; 8:37, 40; 11:53; вж. Мат. 12:14; Марк 3:6; Йоан 10:31, 39), но след две години усилия да повдигнат обвинения срещу Него (виж Жан Д. 213, 699), те все още не бяха успели да формулират план, чрез който да постигнат целта си. Следователно се счете за целесъобразно Анна да проведе личен разпит на Исус, за да осигури, ако е възможно, обвинения, които биха могли да бъдат повдигнати срещу Него. Това предварително изслушване се проведе приблизително между 1:00 и 2:00 часа сутринта в петък. Анна се провали напълно и беше напълно накаран да замълчи от проникателната логика на отговора на Исус (Йоан 18:23; ДА 700).

2. Предварително изслушване пред Анна и Каяфа. (Виждат ДА 703, 760.) След като задържали Исус, Анна и Каяфа свикали внимателно подбрана група членове на Синедриона (виж на стих 59) за незабавно заседание, с надеждата да осъдят Исус, преди приятелите Му да могат да говорят в Негова полза и преди тежестта на общественото мнение да може да се противопостави на решението им да Го убият.

Според „Копнежът на вековете“ (стр. 703), Анна и Каяфа направили втори опит да извлекат уличаващи доказателства от Исус, които биха могли да бъдат използвани в процеса, докато избраните членове на Синедриона се събирали, но не се увенчали с успех. Като първосвещеник, Каяфа бил председател на Синедриона по право и следователно председателствал процеса, но сравнителната му липса на опит (виж ДА 698) пораждала опасения, че може да не е в състояние да доведе делото до решение. Евангелските писатели не споменават това, второто, неофициално изслушване преди първия процес пред Синедриона, което се е състояло приблизително между 2:00 и 3:00 часа сутринта (виж ДА 703).

3. Нощен съд пред Синедриона. (Вижте на гл. 26:57–75; вж. ДА 703–714.)

Според еврейския закон съдът е трябвало да заседава по дела, наказуеми с углавно наказание, през деня.

Мишна формулира правилото по следния начин: „Гражданските дела се разглеждат денем и се приключват

нощем. Но обвиненията в углавно наказание трябва да се разглеждат денем и да се приключват денем“ (Синедрин 32а [стр. 200]). Водачите се страхували от народен опит да спасят Исус, ако Той остане под тяхна стража. Те си спомнили също, че предишни опити да се отърват от Исус са били осуетени от някои влиятелни членове на Синедриона (вижте стих 66). Затова те решили да уредят случая и да предадат Исус под стража на римляните, преди някой да има възможност да говори в Негова защита. Този процес се състоял приблизително между 3:00 и 4:00 часа сутринта. По това време на годината денят изгрява около 4:00 часа по географската ширина на Йерусалим, а слънцето изгрява около 5:30 часа местно време. Този процес завършил с единодушна присъда за смърт (вижте стих 66), но присъдата трябва да бъде потвърдена по дневна светлина, за да бъде законна (вижте изявлението от Синедриона 32а по-горе).

4. Ден на съда пред Синедриона. (Вижте върху Лука 22:66–71; вж. ДА 714, 715.)

Еврейският закон забранявал провеждането на съдебни процеси през нощта в случаи, когато смъртта може да бъде наказание, нито пък присъда по дела, наказващи се със смърт, при никакви обстоятелства не можела да бъде издавана през нощта (виж № 3). Съответно, решението на Синедриона, единодушно взето през нощта, трябвало, за да се запази видимост на законност, да бъде потвърдено на дневна светлина. Това направил Синедрионът, когато се събрал отново скоро след изгрев слънце. Те осъдили Исус като достоен за смърт и се съгласиха да Го предадат на римските власти за екзекуция.

5. Първият процес пред Пилат. (Вижте върху Лука 23:1–5; Йоан 18:28–38; вж. ДА 723–728.)

Пилат се събуди рано сутринта, около 6:00 часа или скоро след това.

По време на разследването си той се запознал с фактите по случая и се убедил в невинността на Исус. Ако не било очевидната враждебност на юдеите, той щел да Го освободи. Като научил, че Исус е от Галилея, Го изпратил при Ирод Антипа, който по това време бил в Йерусалим, вероятно дошъл, за да присъства на Пасхата.

6. Изслушване пред Ирод Антипа. (Вижте за Лука 23:6–12 вж. ДА 728–731.)

Въпреки че арестът е бил извършен в Йерусалим, Исус е бил галилеянин и Ирод Антипа, римският цар-марионетка на Галилея и Перейя (вижте Лука 3:1, 2), е могъл да разгледа делото и да произнесе присъда. Той е бил убеден, че Исус е невинен и първоначално е възнамерявал да Го освободи, но е отказал да произнесе присъда и Го е изпратил обратно при Пилат. Това изслушване се е състояло около 7:00 часа сутринта в петък.

7. Втори процес пред Пилат. (Виж върху Мат. 27:15–31; Йоан 18:39 до 19:16; вж. ДА 731–740.) Римският управител на Юдея и Самария търси различни начини да освободи Исус, но напразно. Когато юдеите заплашват, че ще оспорят поведението му по случая пред властите в Рим, Пилат капитулира пред искането им да разпне Исус. Този процес вероятно е започнал около 8:00 ч. сутринта и е приключил преди 9:00 ч. сутринта (Марк 15:25).

Различни аспекти на съдебните производства срещу Христос са били в нарушение на еврейския закон, както по-късно е кодифициран в Мишна, сборник от еврейски устни предания до около края на 2 век сл. Хр. Някои раздели от сборника отразяват традиция по-късна от времето на Исус. Но доколкото различни закони вече са били в сила по времето на Исус. Но доколкото различни закони вече са били в сила по времето на Исус, тяхното нарушаване представлява извращение на справедливостта при провеждането на Неговия процес.

Следва частичен списък на съдебните закони на Мишна: 1.

Обвиненията, включващи наказание смъртно наказание, трябва да се гледат през деня

(Синедрион 4. 1, издание на Сончино на Талмуда, стр. 200; виж ДА 710). Това важеше и за гражданските дела.

2. Присъдата по дела, за които се налага смъртно наказание, трябва да бъде произнесена в рамките на деня. „Обвиненията, за които се налага

смъртно наказание, трябва да се разглеждат в рамките на деня и да се приключват в рамките на деня“ (Синедрион, 4.1, издание на Сончино на Талмуда, стр. 200).

3. Неблагоприятна присъда по дело за смъртно наказание трябва да бъде отложена до деня след всичко. изслушани са доказателства. „Обвиненията, наказвани с престъпление, могат да бъдат приключени в същия ден с благоприятна присъда, но едва на следващия ден с неблагоприятна присъда“ (пак там).

4. Защото неблагоприятна присъда по дело за смърт трябваше да бъде отложена до деня След приключване на заседанието, подобно дело не можеше да се гледа в петък или в деня, предхождащ религиозен празник. „Следователно, съдебни процеси не се провеждат в навечерието на събота или празник“ (пак там).

5. Свидетели, които са дали противоречиви показания, трябва да бъдат дисквалифицирани и показанията им да бъдат отхвърлени. Ако свидетелите „си противоречат... показанията им са невалидни“ (пак там, 5.2 [стр. 256]).

6. Обвинението в богохулство, въз основа на което Каяфа поиска смъртно наказание (ст. 65, 66), е било невалидно. Според пак там, 7.5 (стр. 378), „Богохулникът се наказва само ако произнесе самото [божествено] Име“, тоест Яхве (Йехова), а наказанието за богохулство е смърт чрез обесване (пак там, 6.4 [стр. 300]) или убиване с камъни (пак там, 7.4 [стр. 359]). Исус не е използвал святото име за Бог (вижте пак там, ст. 64).

7. Поне в случая на човек, осъден на смърт чрез убиване с камъни, е трябвало да се предостави всяка възможност на свидетелите да свидетелстват в негова полза: „Мъж беше поставен на вратата на съда със сигнално знаме в ръка, а ездач беше поставен на разстояние.“

все още в негово ползрение, и тогава, ако някой каже: „Имам нещо [още] да кажа в негово полза“, той [сигналистът] размахва знамето, а конникът тича и ги спира. И дори ако самият той каже: „Имам нещо, с което да се позова в своя полза“, той бива връщан обратно, дори четири или пет пъти, стига обаче твърдението му да има основание. И така, ако го намерят за невинен, го освобождават; но ако не, той отива да бъде убит с камъни. И един глашатай върви пред него [викайки]: „Еди-кой си, синът на еди-кой си, отива да бъде убит с камъни, защото е извършил еди-кой си грях, и еди-кой си е свидетелят му.“ „Който знае нещо в негово полза, нека дойде и да го каже“ (пак там, б. 1 [стр. 275, 281]). Очевидно тези разпоредби са били пренебрегнати на процеса срещу Исус. Няма е извинение за това, че не са били призовани свидетели на защитата.

Други нарушения на еврейския наказателен кодекс по време на процеса

срещу Исус са: 1. Процес пред група съдии, избрани поради предразсъдъци срещу обвиняемия, с умишленото изключване на членове, приятелски настроени към Него (вж. ДА 699, 710).

2. Отнасяне като към осъден престъпник, преди да бъде съден и признат за виновен (вж. ДА 703, 710). Според еврейския закон, човек се е смятал за невинен, докато не бъде доказана противната му (вж. ДА 699). „Граждански дела могат да бъдат заведени или за оправдаване, или за осъждане“ (Синедрин 4.1 [стр. 199]).

3. Смъртна присъда, основана на Неговото собствено свидетелство (виж ДА 715).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

6 ДА 557, 716

6–13 ДА 557–568

7–9 ЕВ 165, 268

7–10 4Т 551

8 ДА 565, 720; 5Т 268

8–12 ДА 560

11 ПП 535; 3Т 391; WM 17

12–14 ДА 563

13 4Т 551

14–16 CS 139; ДА 716; ЕВ 166

15 ДА 564; ЕВ 268; 4Т 41

20–29 ДА 652–661

21 ДА 720; 4Т 41

21–25 ДА 654

26–29 ДА 653, 659

27, 28 МХ 333

29 ДА 149

30 ДА 672

31 ДА 673, 688, 743; ЕВ 166

32 ДА 674

33 ДА 811; ЕВ 166, 169

35 2Т 204

36–56 ДА 685–697

37, 38 АА 539; ДА 686

38 ДА 685

38, 39 2Т 206

38–41 2Т 204

39 CH 376; DA 687, 759; GW 218; MH 230; 9T 102
40 DA 688; EW 167
41 CT 412; DA 688, 713; FE 349; MYP 265; 4T 124; 5T 485
42 ДА 690, 693, 753
42, 43 2T 205
45 ДА 694; 2T 205
46 ДА 694
47 EW 167
48 ДА 695, 721
49 ГК 263
49-54DA 696
51-54EW 168
55, 56 DA 697
56 EW 168
57-75DA 698-715
58 EW 169
63 ДА 706
63, 64 МБ 67; 1T 203
64 ДА 707, 710; ГК 643
65, 66 DA 708
67 EW 169, 170
67, 68 DA 715
69-75AA 62, 516, 537; EW 169; 5T 427
71-74DA 711
72 ДА 712
75 ДА 713

ГЛАВА 27

1 Христос е предаден вързан на Пилат. 3 Юда се обесва. 19 Пилат, смъмрен от жена си, 24 измива ръцете си: 26 и освобождава Варава. 29 Христос е увенчан с тръни, 34 разпнат, 40 похулен, 50 умира и е погребан: 66 гробът му е запечатан и се пази.

1. Когато настана утрото. [Дневен процес пред Синедриона, Мат. 27:1=Марк 15:1=Лука 22:66-71. Основен коментар: Лука.] Матей и Марк разказват по-подробно за нощния процес пред Синедриона, но споменават дневния процес само накратко. Както е видно от разказа на Лука за дневния процес, процесът е обхванал практически същата тема като нощния процес, що се отнася до основните точки.

2. Вързаха го. [Първи процес пред Пилат, Мат. 27:2, 11-14=Марк 15:2-5=Лука 23:1-5=Йоан 18:28-38. Основен коментар: Лука и Йоан.] Исус беше вързан в градината от служителите, които Го арестуваха, и се яви вързан пред Анна (Йоан 18:12, 13, 24). Изглежда, че по време на процеса пред Синедриона ръцете Му бяха освободени.

Отвел Го. Според Йосиф Флавий (Война ст. 4. 2 [143, 144]), сградата, където се е събирал Синедрионът, се е намирала в югозападния ъгъл на района на Храма (виж Предателство, Съд и Разпятие на Исус). Оттам Исус е бил отведен до римския преториум, официалната резиденция на Пилат. Някои го идентифицират с кулата Антония, която се е намирала непосредствено на север от района на Храма; други - с бившия дворец на Ирод, на по-малко от половин миля западно от района на Храма. Известно е, че по-късно римският...

управителите са пребивавали на това място, когато са били в Йерусалим (виж Йосиф Флавий, Войни ii. 14. 8; 15. 5 [301; 328]).

Освободи го. Очевидно целият Синедрион е придружил Исус до двореца (Марк 15:1; Лука 23:1).

Понтий Пилат. Вижте Лука 3:1.

Губернатор. От гр. ἡγεμῶν, по-точно преведено „прокуратор“. Хегемонът е бил римлянин от конния орден, назначен от Цезар и пряко отговорен пред него. Официалната резиденция на римския прокуратор или „губернатор“ е била в Кесария. Въпреки това, особено по време на различните големи еврейски празници, когато в Йерусалим е имало хиляди поклонници, е било практика „губернаторът“ да се премести временно в Йерусалим, за да се предпази от всякакви безредици. Винаги е съществувала възможност за народно въстание срещу Рим и повод като Пасхата е предоставял на евреите идеална възможност да вдигнат въстание. Очаквало се е Пилат да потвърди смъртната присъда и да екзекутира Исус (виж DA 723).

3. След това Юда. [Изповедта и самоубийството на Юда, Мат. 27:3–10. Вижте Страстната седмица] Юда се появил, за да направи признанието си, когато официалният, или дневен, процес пред Синедриона приключвал, вероятно около времето, когато била произнесена присъдата. Юда или видял, че Исус ще бъде осъден, или бил чул произнасянето на присъдата. Осъден. Вижте гл. 26:66.

Покаяние. Гръцко metamelomai, буквално „да съжаляваш после“. Павел използва metamelomai за съжалението си, след като е изпратил остър укор към коринтската църква (2 Кор. 7:8). Покаянието на Юда е било като това на Исав. То се е състояло от разкаяние и не е било съпроводено с промяна на мисленето. В случая с Юда това е довело до самоубийство. Нямаło е основна промяна в характера.

Тридесет части. Вижте гл. 26:15.

4. Съгреших. Юда напълно е очаквал Исус да се освободи от мъчителите си (виж DA 721). Откритието, че Исус няма да го направи, води до изповедта на Юда. Предателят се явява като единствен свидетел, който свидетелства за невинността на Исус. За еврейските съдебни разпоредби, които защитават интересите на осъдения човек, вижте Допълнителни бележки към Глава 26, Бележка 2.

Какво ни е това? Синедрионът напълно игнорира новото свидетелство насилствено. въведени в процеса чрез признанието на Юда. Неговото признание сигурно е смутило силно водачите, чието съучастие в заговора по този начин е било публично достояние. Беше очевидно, че те са подкупили Юда и това деяние е било пряко нарушение на законите на Мойсей (виж Изх. 23:8).

5. В храма. Синедрионът не се е събирал в самия храм, а в сграда близо до него (вижте на стих 2).

Обесил се. Това сигурно е направил почти веднага, защото онези, които са водили Исус до Голгота, са открили обезобразеното тяло на Юда край пътя, когато са напускали града (виж DA 722; вж. Деяния 1:18).

6. Не е законно. Ограничението вероятно се е основавало на Втор. 23:18.

Съкровищница. Гръцки korbanas, транслитерацията на арамейска дума, означаваща „дар“.

Както е използвано тук, думата „корбанас“ вероятно обозначава мястото, където са били съхранявани даровете.

Цената на кръвта. Свещениците се поколебали да върнат тридесетте сребърника в съкровищницата на храма, но били нетърпеливи да пролеят невинната кръв, която били купили с тях. Те проявили подобна скрупулозност, когато отказали да влязат в съдебната зала на Пилат, за да не се осквернят и по този начин да не могат да ядат пасхата (Йоан 18:28).

7. Потърсих съвет. Дали по това време или по-късно, не е посочено. Тривиален въпрос като това вероятно е било отложено за след Пасха.

Грънчарската нива. Наричана „Акелдама, което ще рече, нивата на кръвта“ (Деяния 1:19). „Грънчарското поле“ се е превърнало в име за гробно място за бедни и странници. Местоположението на полето не е известно.

8. Днешният ден. Тоест, когато Матей е написал Евангелието, носещо неговото име.

9. Изпълнено. За смисъла, в който Матей говори за изпълнение на старозаветните пророчества, вижте гл. 1:22.

Йеремя. Тоест, Йеремя. Цитатът обаче е главно от Захария 11:13, с възможни алузии към Йер. 18:2-12; 19:1-15; 32:6-9. За коментар относно факта, че цитат може да е извлечен от няколко старозаветни писатели, но въпреки това да се приписва на най-видния от тях, вижте Марк 1:2.

Израилевите деца. Буквално „[Някои] от израилтяните“.

10. Назначен. Тоест, „наредил“ или „указал“.

11. Исус се изправи. Матей възобновява разказа, започнат в стих 2 (виж коментара там), след като го е прекъснал, за да разкаже какво е направил Юда в края на деня на делото пред Синедриона (виж стих 3). Членовете на Синедриона отказали да влязат в съдебната зала, за да не се осквернят и да не могат да ядат пасхата (Йоан 18:28).

Губернатор. Вижте стих 2.

Ти ли си? Думата, преведена като „ти“, е в емфатична позиция, което предполага, че Пилат не можеше да повярва, че човек като Исус може да бъде див революционер, както юдеите намекнаха в обвиненията си срещу Него (Лука 23:2, 5, 14). Лука (гл. 23:2) записва тройното обвинение, което Каиафа повдигна срещу Исус: бунтовническа агитация, забрана за плащане на данъци и претенции за царски престол. Само Йоан (гл. 18:28-38) дава повече или по-малко подробен разказ за първия процес пред Пилат и предисторията на въпроса, рязко поставен тук от синоптичните писатели.

Ти казваш. Еквивалентно на „Да“ (вижте на гл. 26:64). По време на Неговото изпитание, дали Пред юдеите или пред Пилат и Ирод, единствените въпроси, на които Исус отговарял, били тези, свързани с Неговото месианство. Той твърдял, че е едновременно Божият Син и Царят на юдеите (Мат. 26:63, 64; Йоан 18:33-36). Първото твърдение било сметено за богохулство от юдеите, а второто – за акт на предателство от римляните.

12. Той не отговори нищо. Сравни гл. 26:63.

13. Не чуваш ли? От обикновените хора би се очаквало да протестират шумно за своята невинност, независимо дали са невинни или виновни. Пилат се удивлявал на самоконтрола на Исус, защото за него това било едновременно необяснимо и възхитително. По това време Пилат добре знаел, че обвиненията срещу Исус са изцяло злонамерени (виж Марк 15:10). Следователно нямало нужда Исус да говори в самозащита.

14. Чудеше се много. Вижте стих 13.

15. Губернатор. [Вторият процес пред Пилат, Мат. 27:15-31а = Марк 15:6-19 = Лука 23:13-25 = Йоан 18:39 до 19:16. Основен коментар: Матей и Йоан. Вижте Предателство, Съд и Разпятие на Исус; Страстна седмица, Възкресение до Възнесение и Палестина под управлението на Иродианите.] Гр. ἡγεμὼν (виж на стих 2). Йоан предоставя по-пълно и по-

почти хронологичен запис на второто и последно изпитание, отколкото синоптистите. Без съмнение разказът на Йоан би трябвало, поне в голяма степен, да бъде вмъкнат между стихове 23 и 27 от Матей 27, преди кулминацията на изпитанието, както е записано в стихове 24–26.

Освобождаване. Амнистията за политически затворници по време на празници е била практика с езически произход (виж DA 733). Тя е била демонстрация на помирителната политика на Рим към хората от покорените провинции и е била предназначена да спечели тяхната благосклонност.

16. Забележителен. Гръцки *epistētos*, „белязан“, „знаменит“, „прочут“. Тук изглежда се има предвид последното значение. Варава вероятно е бил водачът или един от водачите на бунт, който наскоро се е случил в Йерусалим. Съвременните исторически записи показват, че бунтовете и въстанията са били често срещани както в Юдея, така и в Галилея.

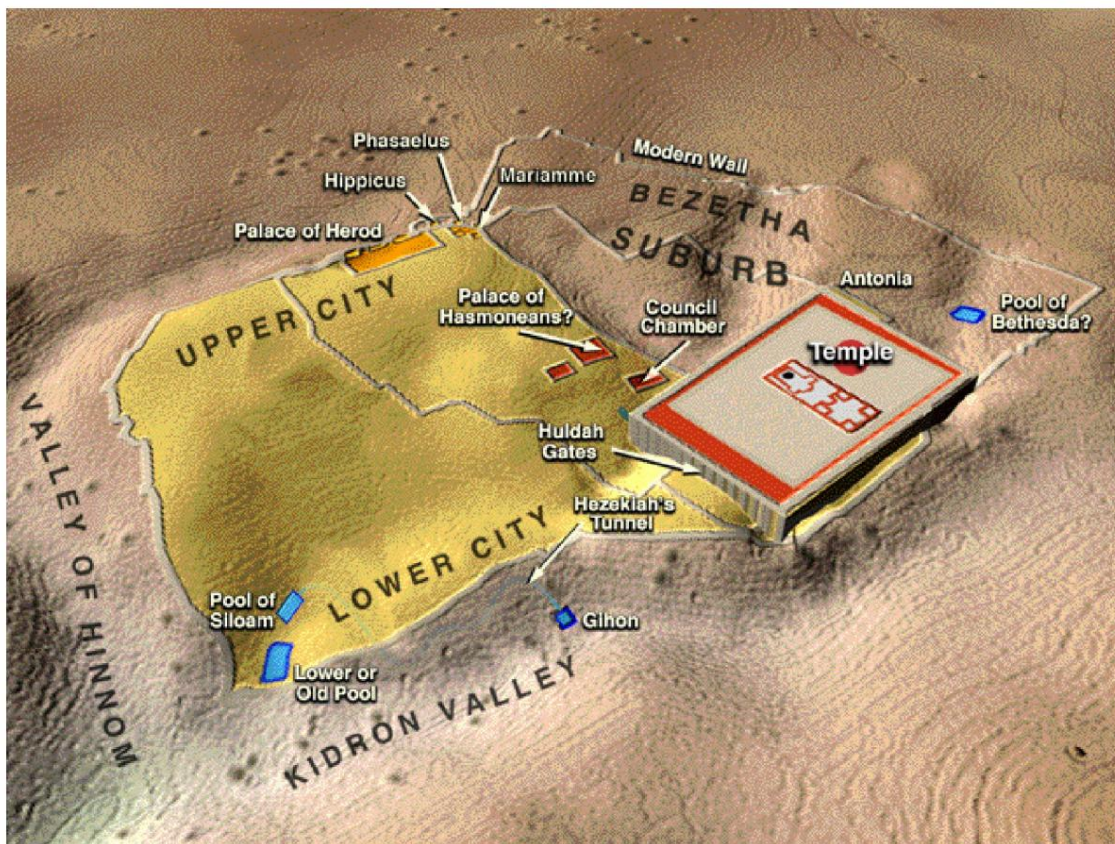
Варава. Има някои текстови доказателства (вж. стр. 146) за прочитането „Исус Варава“. Пилат предложил на хората избор между самопровъзгласил се за политически спасител (вж. DA 733), който обещал спасение от тиранията на Рим, и Спасителя на света, който дошъл да спаси хората от тиранията на греха. Те предпочели подчинението на водачеството на Варава, отколкото на водачеството на Христос.

17. Който се нарича Христос. Членовете на Синедриона вече бяха обвинили Исус пред Пилат, че е „Христос Цар“ (Лука 23:2). Титлата Христос произлиза от гръцкия еквивалент на еврейската дума, транслитерирана като Месия (вижте върху Матей 1:1). Юдеите от времето на Христос смятали, че Месията от пророчеството е бил военен водач, предопределен да освободи народа им от робството на Рим. Пилат несъмнено е разбирал добре значението на титлата Месия или Христос. Предложението за освобождаване на Исус е предполагало, че с цел пазарлък Пилат е признал Исус за затворник, вероятно виновен по повдигнатите срещу Него обвинения, и че като такъв Той е имал право на амнистия въз основа на обичая.

Йерусалим по времето на Христос

11

11 Никъл, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с ексегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Матей 27:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.

18. От завист. Пилат вече е предполагал злонамерените мотиви на Синедриона и е възможно да е предложил избор между Христос и Варава с умишлено намерение да докаже както на народа, така и за свое собствено удовлетворение неискреността, която вече е забелязал у техните водачи. Юдеите са обвинили Христос в бунтовник срещу Рим, но са искали освобождаването на Варава, който е бил открито виновен за бунт.

19. Жена му е изпратила. Очевидно писмото е от съпругата на Пилат, която според преданието Клавдия Прокла пристигнала непосредствено преди Пилат да повика Варава (виж DA 732, 733). Пилат вече беше убеден в невинността на Исус, а предупреждението от жена му му осигури свръхестествено потвърждение.

В сън. Сравнете сънищата, дадени на Навуходоносор (виж Дан. 2:1) и на мъдреците, които дошли да видят Исус (вижте Матей 2:1).

20. Убеди множеството. Усилията на водачите да повлияят на решението на немислещата тълпа представляваха абсолютно доказателство за неискреността на обвиненията им срещу Исус. Голяма част от народната подкрепа за Исус идваше от Галилея и Перия, където Той наскоро се е трудил, а поклонниците от тези райони вероятно са спали извън града и все още не са влизали в този ранен час. Едно нещо, от което водачите силно се страхуваха, беше опит от страна на такива приятелски настроени поклонници да освободят Исус (вижте гл. 26:59). Тези хитри водачи очевидно са възнамерявали да уредят въпроса, преди да бъде направен такъв опит. Йерусалимската тълпа, която Йосиф Флавий многократно описва като бунтовна, беше изцяло под контрола на религиозните водачи. Пилат очакваше, че някои от приятелите на Исус ще говорят в защита на затворника. Очевидно той не знаеше, че тълпата пред съдийския му престол е съставена предимно, ако не и изцяло, от мъже, които бяха

неприятелски настроен или поне безразличен към Исус. Поради тази причина хитростта на Пилат се провали, несъмнено за негова голяма изненада и огорчение.

Попитайте. Буквално „питат за себе си“. Лидерите предложили освобождаването на човек, виновен за същото престъпление – да бъде фалшив месия – в което обвинили Исус (вижте стих 16), и настоявали за осъждането на истинския Месия! Казано по друг начин, ако Исус наистина беше политическият месия, когото очакваха, и ако се беше обявил за цар на евреите и беше повел нацията в бунт срещу Рим, те несъмнено щяха да се стекат с нетърпение под Неговото знаме!

22. Какво да направя? На Пилат му липсваше моралната смелост да произнесе присъдата, която знаеше, че е правилна. Подобно на него, мнозина днес търсят начини да избегнат проблема (вижте стих 24), но рано или късно те трябва да вземат окончателното си решение за или против Христос.

23. Какво зло? Пилат, представляващ силата на имперски Рим, спореше за въпрос с йерусалимската тълпа! Не само това; той беше победен в спора. Вярно е, че те не можеха да отговорят на въпроса му, защото единственият валиден отговор беше, че Исус не е направил нищо лошо. Но това, което им липсваше в логиката, те измисляха с дива врява.

Викаха още по-силно. Като глутница вълци, виещи след плячката си, йерусалимската тълпа буквално „продължаваше да вика още по-силно“.

Трябва да се отбележи, че различните инциденти, записани в Йоан 19:1–16, се вписват в повествованието приблизително в този момент (виж DA 736, 737). Тези инциденти се състоят от по-нататъшни опити от страна на Пилат да освободи Исус.

24. Смут. Тълпата бързо излизаше извън контрол и се готвеше бунт, за който Пилат щеше да трябва да се отчита пред началниците си в Рим (вж. Деяния 19:40).

Пилат започнал да осъзнава, че всеки опит, който правил да осигури съгласието на народа и техните водачи за освобождаването на Исус, само увеличавал безразсъдната им ярост.

Изми си ръцете. За стратегията, която в крайна сметка доведе до действията на Пилат, вижте Йоан 19:12–16. Пилат многократно е заявявал невинността на Христос и се е старал, ако е възможно, да освободи Исус, а ако не, да избегне отговорността за произнасяне на присъда (Йоан 18:38; и др.). (1) Той се е опитал да убеди юдеите сами да се справят със случая, в рамките на закона (Йоан 18:31). (2) Той е изпратил Исус при Ирод (Лука 23:7). (3) Той се е опитал да освободи Исус като помилвания затворник за Пасхата (Йоан 18:39). (4) Той е бичувал Исус с надеждата да събуди съжаление към Него и по този начин да Го спаси от смъртното наказание (Лука 23:22). В сравнение с други древни народи, римляните са били известни с изостреното си чувство за справедливост при справянето с обвиняемите лица, отношение, което Пилат несъмнено е споделял. Известно е, че император Тиберий се е отнасял строго с римските служители, които са се отнасяли зле с някой от поданиците му. Пилат вече си беше навлячен от императорското неодобрение заради безразсъдното и брутално отношение към евреите и именно поради същата причина пет години по-късно беше свален от престола и скоро след това се самоуби (DA 738; вж. Йосиф Флавий Древности xviii. 3. 2; 4. 1, 2; и др.). Пилат се колебаеше да не се хареса на евреите, но ако нареди екзекуцията на Исус, знаейки, че е невинен, можеше да бъде потърсен и отговор от императора.

Символичното измиване на ръцете като доказателство за невинност е било добре познато сред евреите и в определени случаи е било предписано от закона (виж Втор. 21:6, 7, срв. Пс. 26:6; 73:13). Колкото и да се е опитвал Пилат да избегне отговорност за смъртта на Исус, вината му оставала.

25. Кръвта Му да бъде върху нас. Юдеите с готовност поеха отговорност за смъртта на Исус; те почти изглеждаха сякаш се хвалят с начина си на действие. По-късно апостолите обвиниха

водачите на нацията като убийци на Христос (Деяния 2:23; 3:14, 15; 7:52), а водачите, забравяйки предишното си приемане на отговорност, негодуваха срещу обвинението (Деяния 5:28).

Върху нашите деца. Бог не наказва децата за греховете на родителите им; обаче, резултатите от грешните решения и грешните действия имат естествен ефект върху по-късните поколения (вижте Изх. 20:5; вижте върху Езек. 18:2). В ожесточената обсада на Йерусалим през 70 г. сл. Хр., поколение след разпятието (вижте върху Мат. 24:15–20), евреите понасят неизбежния резултат от своето съдбоносно решение в деня, в който се оттеглят от завета (вижте ДА 739) чрез декларацията си: „Нямаме друг цар освен Цезар“ (Йоан 19:15), и като народ страдат от близо 19 века оттогава.

26. Бичуваният Исус. В стихове 26–31, както често другаде (вж. стр. 191, 192), Матей се отклонява от строг хронологичен ред, като целта му е да завърши частта на Пилат в повествованието, преди да се обърне към тази на войниците (ст. 26; вж. ст. 31). Подигравките от стихове 27–31 всъщност предшестват бичуването и освобождаването за разпъване от стихове 26, 31. Има две бичувания, като целта на първото е да се предизвика одобрението на тълпата за освобождаването на Исус (Лука 23:16, 20, 22; Йоан 19:1; ДА 734, 735), а на второто – наказание преди разпъването (Мат. 27:26; Марк 15:15; ДА 738, 742). Йосиф Флавий (Война II. 14. 9 [306]) заявява, че Флор, по-късен римски управител на Юдея, е бичувал някои жители на Йерусалим преди екзекуцията им. За описание на бичуването, както са го правили евреите, вижте 10:17.

Предаде го. Пилат се съгласи с искането Исус да бъде разпнат и произнесе съответната присъда (виж Лука 23:24). По този начин Пилат се отказва от всяка йота справедливост и милост в полза на кръвожадните водачи и онези, които ги следваха.

27. Войниците. Тоест, римските войници, защото това се е случило под непосредствената юрисдикция на Пилат. Втората италианска кохорта е била разположена след това в Палестина.

Общата зала. Гръцки *praitōrion*, „Преториумът“ (Марк 15:16; виж върху Матей 27:2). Може да се говори или за самата сграда, или за прилежащия към нея съд.

28. Съблечен. Гръцки *ekdiō*. Текстовите доказателства са разделени (вж. стр. 146) между това и четене ендое, „облечен“.

Алено. Гръцки *kokkinē*, багрило, направено от изсушени тела на насекоми. Марк (гл. 15:17) има „пурпурно“, гр. *porphura*. Някои нюанси на древното алено и пурпурно се сливат почти незабележимо един в друг, така че за двама наблюдатели би било лесно да използват двата термина, за да опишат един и същ цвят. Тази „робиня“ може да е била войнишка наметка, вероятно захвърлена дреха, носена преди от Пилат. Тя е била праметната около раменете на Христос в имитация на царска пурпурна роба.

29. Корона. Гръцки *stephanos*, обикновено „корона на победителя“. Стефаносът обикновено се състоеше от венец от листа или цветя, каквито можеха да се присъждат на победителите в спортни състезания и във война. Мъчителите на Исус едва ли осъзнаваха уместността на короната на победителя, защото в този случай носещият я, чрез смъртта си, триумфира над „началствата и властите“ (Кол. 2:15) и печели най-голямата победа на времето и вечността.

Тръни. Вероятно храст с гъвкави клони и множество остри тръни, често срещан в по-топлите части на Палестина и известен технически като *Zizyphus spina Christi*.

Тръстика. Това беше имитация на царски скиптър.

Преклони коляно. За да изрази фалшива вяроност.

Цар на юдеите. Алюзия към обвинението, по което Исус е бил осъден и екзекутиран (виж стихове 11, 37).

30. Плюйте върху него. Сравнете малтретирането, което Исус е претърпял след процеса Си пред Синедрион (виж гл. 26:67).

31. Отведоха го. [Разпятието, Мат. 27:31б–56=Марк 15:20–41=Лука 23:26–49=Йоан 19:17–37. Основен коментар: Матей и Йоан. Вижте Предателство, Съдебен процес и Разпятие на Исус; Разпятието във връзка с Пасха, Страстна седмица, Възкресение до Възнесение.] Времето е било може би между 8:00 и 9:00 часа сутринта. За вероятното местоположение на съдебната зала на Пилат вижте стих 2. Маршрутът на пътуването от съдебната зала на Пилат до Голгота не е известен, поради факта, че нито едно от двете места не може да бъде идентифицирано със сигурност. Съвременната Виа Долороза в Йерусалим е традиционният път към кръста. Тази традиция предполага, че процесът пред Пилат се е състоял в кулата на Антония, непосредствено на север от района на Храма (вижте Войната ii. 15.5 [328]), и че съвременната църква „Гроб Господен“ се намира на мястото на древна Голгота (вижте стих 33). Тази традиционна идентификация може да бъде проследена не по-далеч от времето на Константин през IV век. Сравнете с гл. 26:36; 27:33.

32. Кирена. Град в Либия, в Северна Африка. В древността в Кирена е имало голяма юдейска колония. В Йерусалим е имало синагога, отъждествявана с киринейци и други (Деяния 6:9).

Принуден. Припаднал от неотдавнашното Си изпитание, Исус не беше в състояние да носи кръста Си, както изискваше обичаят. Учениците на Исус можеха да се приближат и да предложат да го направят, но страхът ги възпираше от каквато и да е демонстрация на вяроност към Него. Каква привилегия беше за Симон да носи този кръст и по този начин да участва с Исус в Неговите страдания! Днес наша привилегия е да носим кръста на Исус, като останем верни на принципите си въпреки непопулярността, пренебрежителните забележки и обидите.

33. Голгота. Транслитерация на гръцката Голгота, която от своя страна е транслитерация на арамейската Голгота (евр. Gulgoleth), което означава „череп“. Латинската Вулгата предава думата за череп като Calvaria; оттук и английското име Голгота (Лука 23:33). Църквата „Свети гроб“, за която някои твърдят, че се намира на мястото на древна Голгота, се намира далеч в рамките на това, което днес е известно като Стария град на Йерусалим, но е възможно да е била разположена извън втората стена на Йерусалим по времето на Христос. Доказателството за това местоположение на Голгота е предание от IV век. Исус „страда извън портата“ (Евр. 13:12). Мястото не е било далеч от града (Йоан 19:20). Смята се, че Овчата порта е била разположена в североизточния ъгъл на града, недалеч от Храма (Стените на Йерусалим по времето на Неемия), а Голгота изглежда е била близо до тази порта (виж DA 576). Сравнете с гл. 26:36; 27:31.

Череп. Това вероятно се отнася до формата на хълма, на който е извършено разпятието, а не до човешки черепи, за които някои предполагат, че са били открити на мястото. Тези, които посочват черепоподобната формация на определен хълм на съвременния Йерусалим, на няколко фута отвъд северната стена, като идентифицираща мястото на Голгота, не вземат предвид достатъчно факта, че древната повърхност на въпросния район вероятно е била силно променена през вековете на атмосферни влияния и промени от човека.

ръце. Опитите да се идентифицира мястото с някоя конкретна местност, известна днес, са напълно неубедителни.

34. Оцет. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 146) тълкуването oinos, „вино“, вместо от оксос, „оцет“, Според равин Хисда (ок. 309 г. сл. Хр.), „Когато някой бъде изведен на екзекуция, му се дава чаша вино, съдържаща зрънце тамян, за да се притъпят сетивата му“ (Талмуд Санхедрин 43а, изд. Сончино, стр. 279). Този обичай е имал за цел да облекчи страданието на осъдения на смърт.

В Гал. Марк (гл. 15:23) се казва, че „виното“ е било смесено със смирна (виж върху Лука 7:37).

Не бих пил. За причината вижте DA 746.

35. Разпна го. Както беше предсказал (виж гл. 20:19; 26:2). Актът на разпъване на кръста е извършен от римски войници (Йоан 19:23). Казва се, че разпнатите понякога са умирали от изтощение след около 12 часа, въпреки че в други случаи смъртта е настъпвала едва два или три дни. Марк (гл. 15:25) заявява, че Исус е бил разпнат в третия час, според еврейското летоброене, или около 9:00 ч. сутринта.

Раздели дрехите Му. Дрехите Му бяха разделени на четири части, по една за всеки от войниците, участващи в екзекуцията; за дрехата Му хвърлиха жребий (Йоан 19:23, 24), както е предсказано в Пс. 22:18.

36. Те го наблюдаваха. Тоест, стояха на стража. Римската власт беше постановила смъртна присъда и римските войници я изпълниха.

37. Неговото обвинение. Йоан (гл. 19:20) заявява, че обвинителният акт е написан на еврейски. (арамейски), общоприетият език на народа, на гръцки, езикът на знанието и културата, и на латински, официалният език на Римската империя. Той също така заявява (ст. 19), че формулировката на „титлата“ е на Пилат. Юдеите протестирали (ст. 21), очевидно защото титлата им се струвала обида за нацията им. Пилат, негодувайки срещу натиска, който еврейските водачи оказали по случая – дори до степен да го заплашва – отказал да я промени (ст. 22).

Цар на юдеите. Йоан (гл. 19:19) несъмнено дава „титлата“ изцяло, докато всеки от Синоптичните писатели дават съкращение (Мат. 27:37; Марк 15:26; Лука 23:38; вижте Допълнителни бележки върху Мат. 3, Бележка 2). „Титлата“, която е била и обвинение, се е състояла от името на осъдения, местоживеенето и провинението. Юдеите били раздразнени от факта, че това обвинение представлявало римско предупреждение, че всеки човек, който се представя за цар на евреите, може да очаква подобна съдба. Това предполагало вечно подчинение на Рим, перспектива, най-огорчителна за гордостта на евреите.

38. Крадци. Гръцки *lēstai*, „разбойници“ или „разбойници“ (вижте на гл. 26:55). Кръстът на Исус беше издигнат в центъра, мястото, запазено за водача на престъпна група.

39. Кимане с глава. Като жест на презрение и подигравка (виж Пс. 22:7; 109:25; Ис. 37:22; Йер. 18:16).

40. Ти, който погубваш. Това беше повторение на обвинение, отправено срещу Исус от Синедриона (гл. 26:61).

Ако си ти. Тези думи напомнят за предизвикателството, отправено от Сатана, когато се приближавал до Христос в пустинята на изкушението (вижте гл. 4:3). По всичко личеше, че Исус не е могъл да бъде Божият Син. Дори Неговите ученици напълно са загубили надежда, че Той може да е такъв (вижте Лука 24:21; вж. DA 772). Още веднъж, говорейки чрез обладани от демони мъже, Сатана насочва най-острата си стрела към вратата на Исус в Неговия небесен Отец (вижте

DA 733, 746, 760). Тази подигравка на кръста отразява въпроса, зададен на Исус от първосвещеника пред Синедриона (Матей 26:63).

Син Божий. Вижте Лука 1:35.

41. Главните свещеници. Членове от трите класи, посочени тук, съставляваха Синедриона, много от които, очевидно, присъстваха на разпятието, за да станат свидетели на кулминацията на техния кръвожаден заговор. Какви мъже да водят нацията? Колко жестоки, безсърдечни и напълно лишени от милост и състрадание бяха те, ликувайки от страданието на жертвата си. Така е било с отстъпническите религиозни водачи през Тъмните векове; така е и днес в земи, където преследването е необуздано.

42. Той спасяваше други. Исус беше спасявал хора от болести, обсебване от демони и смърт. Може би онези, които се подиграваха на Исус, са си мислели за скорошното възкресение на Лазар.

Себе си не може да спаси. Ако Исус сега беше спасил Себе Си, Той щеше да загуби силата да спасява другите. Планът на спасението щеше да бъде нарушен. Въпреки че не го знаеха, еврейските водачи изказаха една дълбока истина. Отказът на Христос да спаси Себе Си беше върховна демонстрация на божествената любов (виж Йоан 15:13). Именно защото Исус избра да не спаси Себе Си в този момент, Той може да спаси и другите. На кръста Христос даде пример за принципа, посочен в Матей 10:39. В пустинята на изкушението Исус се изправи пред въпроса дали да използва божествената Си сила за лична полза и взе решение, че няма да го направи.

Ако е такъв. Той е твърдял, че е такъв (Йоан 18:33–37). Както е обявявал надписът над главата Му, Той е бил осъден на смърт за това твърдение. Говорителите са намеквали, че ако не слезе от кръста, това би било доказателство, че Исус не е това, което твърди, че е, и че заслужава съдбата, която Го е сполетяла.

Ще повярваме. Според еврейското мислене просперитетът е доказателство за божествена благосклонност, а несгодите – за божествена неблагосклонност. Урокът, илюстриран от преживяването на Йов, не е променил философията им за страданието (виж върху Йов 42:5; Пс. 38:3; 39:9). В различни моменти по време на Своето служение Исус се е опитвал да опровергае погрешната им концепция, но без успех (виж върху Марк 1:40; 2:5; Йоан 9:2). Тази погрешна представа за страданието е била метод, чрез който Сатана е възнамерявал да помрачи умовете на онези, които са били свидетели на страданието на Исус на кръста. За обикновения евреин е било немислимо Бог да позволи на Месията да страда така, както страда Исус; следователно Исус не може да бъде това, което твърди, че е.

43. Той се уповаваше на Бога. Чрез хитри лицемери Сатана атакуваше вярата на Христос в Неговия Отец (вижте ст. 40). Докато Исус преминаваше през преживяването в Гетсиманската градина и сега, докато висеше на кръста, Сатана не пестеше никакви хитрости, колкото и жестоки и лъжливи да бяха, за да разклати хватката на Спасителя върху любовта и всевластното провидение на Неговия Отец. Именно тази любов беше цитаделата на силата на Спасителя да издържи и на Неговата победа над всички огнени стрели на лукавия (вижте ДА 119).

Нека Той избави. Несъзнателно мъчителите на Исус използваха самите думи на пророчеството (Пс. 22:8).

Воля. Гръцко *thelō*, тук означава „да желая“.

Той каза: „Аз съм.“ Вижте стих 40.

44. Крадците. Вижте стих 38. За разказа за разкаялия се крадец вижте Лука 23:40–43.

45. Шести час. Тоест, пладне, според еврейското летоброене. „Шестият час“ от Йоан 19:14 е римско време, около 6:00 ч. сутринта. Неканоничното Евангелие от Петър (раздел 5; виж

стр. 128) казва, че „беше пладне и тъмнина обзе цяла Юдея“. Според Марк 15:25, около „третия час“ или 9:00 ч. сутринта, Исус е бил разпнат. Следователно, той е бил на кръста от приблизително два или три часа.

Тъмнина. Това беше свръхестествена тъмнина (вижте Лука 23:45). В никакъв случай не можеше са били причинени от слънчево затъмнение, защото луната вече е била преминала пълнолуние. Земята. От тези думи не става ясно докъде се е простирал мракът.

Деветият час. Около 15:00 ч.

46. Исус извика. За обобщение на седемте думи на Исус на кръста вижте Лука 23:34. Това е единствената дума от седемте, записана от Матей или Марк.

Лука и Йоан изброяват по трима, макар и не едни и същи три.

Илий. Вижте върху Пс. 22:1. Формата Елой (Марк 15:34) е транслитерация на арамейския еквивалент на еврейската дума.

47. Вика Илия. Може би страданието и умората са направили гласа на Исус неясен. Еврейската традиция е направила Илия покровител на благочестивите мъже в час на тяхната крайна нужда (Талмуд Санхедрин 109а, изд. Сончино, стр. 747, 748; Шабат 33b, изд. Сончино, стр. 157; „Абода Зара 17b, 18b, изд. Сончино, стр. 90, 94).

48. Оцет. Гръцко *oxos* (виж на ст. 34). *Oxos* е вино, вкиснато чрез ферментация (виж в Числа 6:3). Вижте Пс. 69:21 за предсказание за точно това събитие.

49. Да бъде така. Подигравателно свещениците предложили да изчакат, за да видят дали това, което погрешно интерпретирали като молбата на Исус за Илия, ще бъде отговорено чрез идването на Илия, за да облекчи страданията на Исус или да Го освободи.

Могат да се цитират текстови доказателства (вж. стр. 146) за добавянето: „а друг взе копие и прободете ребрата му, и изтече вода и кръв“.

50. Силен глас. Сравнете Лука 23:46; Пс. 31:5.

Предаде духа. Гръцки *arhēkeō* означава рпеита, буквално „изпускам дъх“ (вижте върху Лука 8:55).

Марк и Лука използват думата *ekpneō*, буквално „издишвам“ (Марк 15:37; Лука 23:46).

Той умря триумфирайки над гроба (Откр. 1:18) и над всички сили на злото (Кол. 2:15). Въпреки че чувството за присъствието на Неговия Отец беше оттеглено, така че докато висеше на кръста, „не можеше да вижда през вратите на гробницата“ (Жан Жаклин 753), „чувството за загуба на благоволенieto на Неговия Отец [сега] беше оттеглено“ (Жан Жаклин 756). Исус не умря победен. Той беше напълно осъзнат за триумфа, който беше Негов, и беше уверен в собственото Си възкресение.

51. Завесата. Тоест, завесата, която отделяла светилището от пресвятото място (вижте Изх. 26:31–33; 2 Лет. 3:14). Достъпът до пресвятото място бил ограничен до първосвещеника и той можел да влиза само веднъж годишно. Разкъсването на завесата и последвалото разкриване на досега святото място било небесният сигнал, че символичната служба е приключила – символът се е срещнал с анти типа. Това се случило в часа на редовната вечерна жертва, когато свещеникът се готвел да заколи агнето на ежедневното всеизгаряне. Времето вероятно било около 14:30 часа или около „деветия час“ според еврейското летоброене (вижте Допълнителни бележки към Глава 26, Бележка 1; вж. DA 756, 757; GC 399).

Отгоре. Кое то показва, че не е извършено от човешки ръце.

52. Много тела. Само Матей записва този инцидент, свързан с разпятието и възкресението на Исус. Сравнете Пс. 68:18; Еф. 4:8. Трябва да се отбележи, че докато

гробовете били отворени по време на Христовата смърт, възкръсналите светии не възкръснали, докато Исус не възкръснал (Матей 27:53). Колко уместно е Христос да изведе със Себе Си от гроба някои от пленниците, които Сатана е държал в затвора на смъртта. Тези мъченици излезли с Исус, обезсмъртени и по-късно се възнесли с Него на небето (вижте ДА 786).

54. Стотникът. Тоест, този, който отговаря за разпятието. За коментар относно думата „стотник“ вижте в Лука 7:2. Според преданието името на този стотник е било Петроний, някои казват Лонгин (Деяния на Пилати хvi. 7; Евангелие от Петър, Фрагмент i. 31).

Божият Син. Гръцкият тук няма член; следователно изразът би бил по-точно може да се преведе като „Божият Син“. Преводът „Божият Син“ е доста неясен. Вижте „Проблеми в превода на Библията“, стр. 191, 192; вж. ДА 770; вижте върху Дан. 7:13; Лука 1:35.

55. Много жени. Имало е много жени ученички, които са вярвали в Исус, някои от които са Го придружавали и са служели на нуждите на малката група (вижте върху Лука 8:2, 3). Йоан (гл. 19:27) също споменава майката на Исус.

56. Мария Магдалена. Вижте допълнителната бележка за Лука 7; вижте за Лука 8:2.

Майка на Яков. Възможно е „Мария, жената на Клеопа“ (Йоан 19:25).

Майка на децата на Зеведей. Вероятно Саломея от Марк 15:40 (вж. Мат. 20:20).

57. Когато настана вечерта. [Погребението, Мат. 27:57–61=Марк 15:42–47=Лука 23:50–56=Йоан 19:38–42. Основен коментар: Матей и Марк. Вижте Предателство, Съдебен процес и Разпятие на Исус; Разпятието във връзка с Пасха, Страстната седмица и Възкресението до Възнесение.] Тоест, късните следобедни часове на петък, денят на разпятието. Исус почина около 15:00 часа (вижте Марк 15:34–37), а слънцето залязло около 18:30 часа по това време на годината на географската ширина на Йерусалим.

Богат човек. Марк описва Йосиф от Ариматея като „почтен съветник, който също чакаше Божието царство“ (Марк 15:43). Лука добавя, че той е бил „добър и праведен човек“, който „не се е съгласил със съвета и делото“ на водачите (Лука 23:50, 51). Йоан го описва като „ученик на Исус, ... таен от страх от юдеите“

(Йоан 19:38). Погребението на Исус, уредено от Йосиф от Ариматея, изпълни предсказанието на Исаия (гл. 53:9), че Месията ще „погребете... с богатите в смъртта си“.

Ариматея. Гръцката форма на Рама. Имало е няколко града с името Рама, но не е известно кой от тях трябва да се идентифицира с Ариматея от Новия завет.

Вижте допълнителната бележка върху 1 Царе 1.

Йосиф. Йоан добавя, че Никодим (виж Йоан 3:1; 7:50) е бил свързан с Йосиф в уреждане на погребението на Исус (гл. 19:39).

Ученикът на Исус. И Йосиф, и Никодим бяха умишлено изключени от съдебните процеси на Исус в Синедриона, защото в миналото те са говорили в негова полза и са осуетявали планове да заглушат Спасителя (вижте гл. 26:66; вж. ДА 773). Сега те смело пристъпиха напред, за да направят това, което никой друг приятел на Исус не беше в състояние да направи. При разпятието Никодим стана свидетел на изпълнението на казаното от Исус три години по-рано относно издигането на Човешкия Син (Йоан 3:14, 15) и за него живите сцени от този ден представляваха положително доказателство за божествеността на Христос (вижте ДА 775, 776).

58. Отиде при Пилат. Никодим отиде да купи подправки за балсамиране на тялото на Исус (виж върху Йоан 19:39, 40), вероятно по същото време, когато Йосиф отиде да види Пилат. Времето било кратко, тъй като задачата трябвало да бъде завършена преди залез слънце (виж върху Матей 27:57). Трябвало

са събрали смелост да излязат напред и да проявят съчувствие към човек, осъден и екзекутиран като предател на Рим и заклеен от най-висшия еврейски съд като богохулник. Смелостта на Йосиф и Никодим блести с допълнителен блясък в контраст със страхливостта на учениците.

Умоляваше. Приблизително по същото време юдейските водачи дойдоха при Пилат с молба да Телата на Исус и двамата разбойници били свалени от кръста преди съботата (Йоан 19:31). Мойсеевият закон изисквал телата на набитите на кол престъпници да бъдат свалени преди залез слънце (Второзаконие 21:22, 23). Би се смятало за особено обидно телата да останат на кръстовете през съботата, особено предвид факта, че тази събота била „велик ден“ (Йоан 19:31, 42). Сравнете Йосиф Флавий, Войни iv. 5. 2 (317, 318).

При нормалния ход на събитията Исус, като предател на Рим, би бил погребан с безчестие на поле, запазено за най-долните престъпници (виж ДА 773).

Пилат заповяда. Преди да нареди на Йосиф да поеме тялото на Исус, Пилат получи от стотника официално потвърждение за смъртта Му (Марк 15:44, 45). Беше необичайно разпнат човек да умре в рамките на шест часа. Обикновено агонията на смъртта продължаваше още много часове, понякога няколко дни.

59. Ленено платно. Сравни Марк 15:46.

60. Неговата собствена нова гробница. Лука (гл. 23:53) обяснява, че никой все още не е бил погребан в гробницата. Фактът, че Йосиф е притежавал тази гробница толкова близо до Йерусалим, предполага, че Ариматея вече не е била негово място на пребиваване. Вероятно това е бил родният му град, мястото, където семейството му е притежавало земя.

Издълбани. В околностите на Йерусалим изобилстват естествени пещери и издълбани скални гробници. Те са били обичайните места за погребение в древна Палестина. При влизане в типична гробница, човек вероятно би открил вдлъбнатина в стените от всяка страна, в която са били полагани тела. Често зад основната част на гробницата е имало малка стая, където са били събирани костите на предишни поколения, за да се направи място за новопристигналите в гроба. Щедрият дар на Йосиф за гробно място е решил проблем, за който учениците не са имали решение.

Търкалял голям камък. Вероятно камък, наподобяващ по форма точило, поставен така, че да се търкаля в малък жлеб, за да затвори вратата на гробницата.

61. Мария Магдалена. Тоест, Мария, сестрата на Марта (вижте Допълнителна бележка за Лука 7; вж. ДА 558–560, 568). Мария беше една от последните, които напуснаха гробницата в петък следобед, тъй като беше първата, която се върна там в неделя сутринта (Мат. 28:1; вж. ДА 568, 788).

Другата Мария. Вероятно „Мария, майката на Йосия“ (Марк 15:47) и Яков (Марк 16:1). За коментар относно благочестивите жени, които придружавали Исус и Неговите ученици и служели на техните нужди, вижте Лука 8:2, 3. „Другата Мария“ била с Мария Магдалена при гроба рано в сутринта на възкресението (Матей 28:1).

62. На следващия ден. [Стражата на гроба, Мат. 27:62–66. Вижте Предателството, Съдът и Разпятието на Исус; Страстната седмица.] Този инцидент е записан само от Матей, въпреки че се среща и в неканоничното Евангелие от Петър (раздели 8–11; вижте стр. 128). „Следващият ден“ е бил седмичният съботен ден (вижте Лука 23:54, 56).

Критиците са правили сложни опити да дискредитират инцидента, за който Матей разказва тук. Критиците определиха като невероятно, че еврейските власти са знаели, че Исус е предсказал възкресението Си, че ще отидат при Пилат в събота, че Пилат ще изпълни молбата им, че римските войници ще се заговорят да направят фалшив доклад, дори срещу подкуп, и че са били ужасени и са паднали на земята, когато ангелът се появил, за да отмести камъка. Разбира се, що се отнася до самия вдъхновен летопис,

Матей е единственият ни източник. Но може да се отбележи, че както Пилат, така и еврейските власти тук действат изцяло по свой начин и този факт представлява силно вътрешно доказателство за истинността на историята. Евангелският разказ показва, че няма крайности, до които свещениците и управниците не биха стигнали. Освен това, дълбокото им безпокойство през предходните два дни, че може да не успеят в зловещия си заговор да унищожат Исус (вижте Допълнителни бележки върху Матей 26, Бележка 2), заедно с подозрението им, че Той наистина е Месията, ще ги накара да направят точно това, което Матей тук им приписва. Пилат слабо се е съгласил с настоятелните им искания за кръвта на Исус (вижте Йоан 19:12) и те са имали всички основания да вярват, че той ще се съобрази и с това искане. Беше Пасха и с оглед на миналите трудности, които е имал с евреите, той несъмнено би стигнал до най-неразумните крайности, за да ги умилостиви (вижте върху Матей 27:24).

Подготовката. Вижте Марк 15:42.

Главни свещеници. Вижте гл. 26:59.

Фарисеи. Вижте стр. 51, 52.

63. Спомняме си. Исус е намекнал това, когато е говорил публично (гл. 12:40) и е заявил още по-ясно, макар и загадъчно, в отговор на искане за знамение (Йоан 2:19). Очевидно те са разбирали какво е имал предвид Исус, въпреки че на процеса Му са били готови да тълкуват погрешно думите Му (вижте Матей 26:61).

Този измамник. Или „измамник“ (RSV). Вижте Йоан 7:47. Както еврейски, така и езически критици Християнството през II и III век често е обвинявало Исус в измамник.

Три дни. Вижте стр. 248-250.

64. Третият ден. Тук (ст. 63, 64) термините „след три дни“ и „третият ден“ очевидно са синоними. Вижте стр. 249.

Грешка. Според тях първата „грешка“ или измама е била идеята, че Исус е Месията на пророчеството (вижте гл. 26:63-66). „Последната грешка“ би било твърдението, че Той е възкръснал от мъртвите.

65. Часовник. Гръцки *koustōdia*, „пазач“, заемка от латински.

Толкова сигурни, колкото можете. Тези иронични думи напомнят за по-ранното му изявление: „Това, което съм написал, го съм написал.“ Пилат тук говори от същината на характера му. Той презираше юдейските водачи и се съобразяваше с тяхната молба от презрение към тях. Усилията на юдейските власти да предотвратят възкресението само доведоха до по-положителни и убедителни доказателства за реалността на това велико събитие.

66. Направи гробницата здрава. Относно метода на запечатване виж DA 778.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

2 DA 723

3-5DA 722; EW 172

4 SC 24; 5T 637

11 DA 726

11-31DA 723-740

17 AA 43; DA 733; TM 38

19 DA 732; EW 173

21, 22 TM 38

22 КОЛ 294

22, 23 DA 733

24, 25 AA 43; COL 294; DA 738; EW 174
25 DA 739, 785; EW 178, 195, 212; GC 32; SR 256, 424
28–30EW 170
28–311T 241
29 EW 170; 3T 379
31–53DA 741–757
32 DA 742; EW 175; SR 221
34 EW 177
35 DA 746, 751; SR 223
38 DA 744; EW 176
40 EW 177
40, 41 DA 746
40–432T 208
42 AA 25; DA 780; EW 177; GC 630; TM 67
42, 43 GK 643
43 DA 749
45 DA 753; EW 177; SR 226
45, 46 4T 374
46 ПП 476; CK 13; CP 225; 1T 138; 2T 209, 210, 212, 215
47 DA 755
48 DA 746
49 DA 755
50 DA 772
51 DA 757, 775; EW 184, 209, 253, 260; PK 699; SR 226; 2T 211
52 DA 756
52, 53 DA 785, 786; EW 184, 189, 208
54 DA 770
57, 58 DA 773; SR 227
57–61EW 180
59–61DA 774; SR 228
60 DA 769; ML 184
62, 63 DA 796
62–66DA 778
63, 64 CP 228
64, 65 EW 181
65, 66 CP 229

ГЛАВА 28

1 Ангел провъзгласява на жените възкресението на Христос. 9 Той самият им се явява. 11
Първосвещениците дават пари на войниците, за да кажат, че е бил откраднат от гроба си. 16
Христос се явява на учениците си 19 и ги изпраща да кръщават и учат всички народи.

1. Краят на съботата. [Възкресението, Мат. 28:1–15 = Марк 16:1–11 = Лука 24:1–
12=Йоан 20:1–18. Основен коментар: Матей и Йоан. Вижте Възкресението и
последвалите събития; Разпятието във връзка с Пасха, Страстната седмица и
Възкресението до Възнесение.] Гр. *orpse de sabbatōn*. Думата *orpse*, тук преведена като „край“,

може да означава или „късно“, или „след“. Думата „орсе“ се използва само три пъти в Новия завет, тук и в Марк 11:19; 13:35, където е преведена като „довече“. В Марк 11:19 не е ясно дали „орсе“ обозначава късния следобед на деня, споменат по-рано в повествованието, или времето след залез слънце, което според еврейския метод за изчисляване на времето би било следващият ден. В Марк 13:35 „орсе“, „довече“, обозначава първата стража на нощта, от около залез слънце до около 21:00 часа. Употребата на орсе в Новия завет е сравнително неопределена, що се отнася до определянето дали фразата *орсе de sabbatōn* от Матей 28:1 означава късен съботен следобед, преди залез слънце или след събота, в първия ден от седмицата. Употребата на орсе в LXX е подобно неопределена.

Опсия, сродна форма, се появява по-често в Новия завет. Опсия винаги се превежда като „вечеря“, „вечер“ или „привечер“. В Матей 8:16 и Марк 1:32 се използва конкретно за времето след залез слънце. В Матей 14:23; Марк 6:47; Йоан 6:16 тя също така обозначава времето след залез слънце (вж. ДА 377, 380). В Матей 26:20 и Марк 14:17 се използва за пасхалната вечеря, която е трябвало да се яде в ранните часове на 15 Нисан, след залеза, който слага края на 14 Нисан (вж. Допълнителни бележки към Глава 26, Бележка 1). В Йоан 20:19 тя се отнася и за времето след залез слънце, вероятно след като е настъпил мрак (вж. ДА 800–802); в Матей 27:57 и Марк 15:42, времето преди залез слънце.

Коментирайки *орсе de sabbatōn*, Е. Дж. Гудспийд заключава, че „простият смисъл на Пасажът е: „След съботата, когато се зазори първият ден от седмицата““ (Проблеми на превода на Новия завет, стр. 45). По подобен начин Дж. Х. Моултън придава на орсе значението на „след“ в гл. 28:1 (Грамматика на гръцкия език на Новия завет, том 1, стр. 72). „След съботата, към зазоряването на първия ден от седмицата“ е преводът на RSV на времевата характеристика на този пасаж. Гудспийд (ор. cit., стр. 43) цитира гръцки писатели от 2-ри и 3-ти век, които използват орсе в смисъла на „след“.

Колкото и неопределена да е самата дума „орсе“, паралелните пасажки в другите евангелия сякаш поясняват, че Матей тук има предвид „след съботата“, а не „късно в съботата“. Според Марк 16:1, 2, „когато мина съботата“, жените „купили аромати“, очевидно след залез слънце в събота вечер, и отидоха на гробницата „много рано сутринта в първия ден от седмицата... при изгрев слънце“. Думите на Марк са ясни и категорични и изглежда няма съществена причина да се съмняваме, че той говори за същото посещение, споменато в Матей 28:1. Може също да се отбележи, че еврейските разпоредби относно пътуването в събота (вижте Изх. 16:29) биха изключили всяко посещение на гробницата от разстояние, по-голямо от 2/3 мили. Домът на Мария Магдалена беше Витания, на разстояние от 2 мили от Йерусалим (вижте Матей 21:1). Ако тя прекара съботата във Витания (Лука 23:56), тя не би пътувала до гробницата, докато съботата не приключи.

Ако, както някои твърдят, посещението на жените на гроба (Мат. 28:1) се е случило късно в събота следобед, повествованието от стихове 2-15 по този начин се отделя от времевото описание на стих 1. Но стихове 2-15 изглежда дават разказ за това, което се е случило във времето, посочено в стих 1. Изглежда малко вероятно подробното времево описание на стих 1 да е дадено за предполагаемото посещение на гроба в събота следобед и да не е посочено време за важните събития от стихове 2-15. Няма нищо, което да показва преход във времето от събота следобед към неделя сутрин.

На второ място, ако, както някои се опитват да покажат, самото възкресение се е случило в събота следобед, възникват други трудности. Римската стража е била разположена при гробницата през светлите часове на съботния ден (гл. 27:62–66), но въпреки това една нощ е изминала между началото на тяхното бдение и възкресението (гл. 28:13). Когато и езикът, и контекстът позволяват тълкуване на гл. 28:1 в хармония с единодушните твърдения на другите евангелски автори, няма основателна причина да се прави другояче.

Някои предполагат, че изразът „в края на съботата“ трябва да бъде свързан с гл. 27:66. Гръцкият превод обаче не подкрепя подобна връзка.

Започна да се зазорява. Гръцко *eriphōskō*, буквално „да става светло“, „да се зазорява“. *eriphōskō* е използван се както за „зората“ на 12-часовия ден (изгрев на слънцето), така и за 24-часовия ден (залез на слънцето). В Лука 23:54 *eriphōskō* е преведено като „настъпи“, по отношение на приближаването на съботата при залез слънце. Тълкувателите са общо взето съгласни, че в Матей 28:1 то запазва буквалното си значение и това изглежда се потвърждава от паралелните твърдения в другите евангелия. В този сезон на годината астрономическият сутрешен здрач започваше около 4:00 часа по географската ширина на Йерусалим, а слънцето изгряваше около 5:30 часа. Ако Мария Магдалена е станала около времето, когато е започнало да се разсъмва (виж Йоан 20:1) и е вървяла от Витания до Голгота, тя би пристигнала там около изгрев слънце (виж Марк 16:1, 2; вж. Йоан 20:1).

Първи ден от седмицата. Гръцки *mia sabbatōn*. Думата *sabbatōn* както в множествено число, така и както тук, и в единствено число, означава или „събота“, седмият ден от седмицата, или „седмица“. Примери за употребата му в последния смисъл са Лука 18:12; 1 Коринтяни 16:2; и др. Някои, чието усърдие да промотират личните си идеи значително надвишава познанията им по гръцки, са интерпретирали *mia sabbatōn* като „първата от съботите“ и са заключили, че Матей тук определя неделята на възкресението като първия случай, в който светостта на съботата е пренесена на първия ден от седмицата. Никой гръцки учен никога не се е опитвал да направи аргумент в полза на светостта на неделята въз основа на този граматически невъзможен превод на Матей 28:1. Новаците, които са направили такъв опит, са били смърдени от своите по-учени братя, пазещи неделята, които категорично отричат възможността за такъв превод. За такъв упрек вижте бележка № 1593 в Source Book (том 9 от тази поредица).

Дойде. Всеки от четиримата евангелисти дава свой собствен разказ за бързото и драматично събития от сутринта на възкресението и на пръв поглед всеки разказ се различава от останалите (вижте Допълнителни бележки към Глава 3, Бележка 2). Привидните разлики не се дължат на несъответствия между различните разкази, а по-скоро на тяхната краткост.

Мария Магдалена. Вижте допълнителната бележка върху Лука 7. Жените „гледаха къде беше положен [Исус]“ (вижте върху Марк 15:47), очевидно за да могат да се върнат след съботата, за да завършат подготовката на тялото Му.

Другата Мария. Вероятно Мария, майката на Яков (Марк 16:1) и Йосия (гл. 15:47).

Да види гробницата. Предвид факта, че Марк (гл. 16:1, 2) и Лука (гл. 24:1) Говорейки за донасянето на благовония, някои са заключили, че Матей говори за по-ранно посещение на гробницата, може би късно в събота следобед, просто посещение, за да се види гробницата. Относно невероятността на такова посещение вижте Матей 28:1.

2. Ангелът. Според Лука 24:4 е имало два ангела, от които Матей споменава само един. Фактът, че Матей и Марк (гл. 16:5) споменават само един ангел, не е нужно да се счита за несъответствие между авторите на евангелията. Гавраил е бил главният ангел (виж ДА

780), и е този, за който говорят както Матей, така и Марк. Фактът, че другият ангел не е споменат, не трябва да се приема като отричане на неговото присъствие. За коментар относно подобни случаи, в които евангелските писатели се различават по отношение на броя на лицата, свързани с различни инциденти, вижте Марк 5:2; Марк 10:46.

4. От страх. Сравнете преживяването на Захария (вижте върху Лука 1:12, 13) и това на Мария (вижте върху Лука 1:29, 30) при появата на ангела.

Пазители. Тоест, римските стражи.

Разтърси се. Гръцко *seĩō*, глаголната форма на *seismos* (виж на гл. 8:24).

5. Който беше разпнат. Те не бяха дошли на гроба, търсейки възкръснал Спасител.

6. Не тук. Празният гроб провъзгласи възкресението на Исус. Всичко, което еврейските власти трябваше да направят, за да опровергават възкресението на Исус. Всичко, което еврейските власти трябваше да направят, за да опровергават историята за възкресението, беше да покажат мъртвото тяло на Исус. Ако бяха могли, със сигурност щяха да го направят. По тяхно собствено предложение и под техен собствен надзор (гл. 27:62–66) гробницата беше запечатана и някои от тях несъмнено бяха свидетели на запечатването.

Както той каза. Вижте гл. 16:21; 20:19.

Елате, вижте. Покана да проверим фактите относно празния гроб.

7. Кажете на учениците си. Може би Бог е избрал да направи тези благочестиви жени пратеници на радостната новина за възкресението, вместо да даде вестта директно на самите ученици, заради тяхното продължаващо служение на любов и преданост във време, когато учениците на практика Го бяха изоставили.

Той отива. Както Исус беше предсказал в нощта на Своето предателство (виж гл. 26:32).

Там ще Го видите. Това обещание се изпълни, когато около 500 вярващи се събраха тайно на определена планина в Галилея (1 Кор. 15:6; вж. ДА 818, 819). Явяванията в Юдея бяха, в по-голямата си част, много кратки.

8. Бягане. Разстоянието вероятно беше по-малко от половин миля.

9. Докато отиваха. Текстовите доказателства подкрепят (вж. стр. 146) пропускането на изречението „като отидоха да кажат на учениците Му“. Контекстът обаче изглежда потвърждава така заявения факт.

Исус ги среща. За обстоятелствата на това явяване вижте Допълнителната бележка в края на глава. Това явяване вероятно се е случило недалеч от гробницата, тъй като изглежда малко вероятно Исус да се е явил на жените в града.

Здравейте. Буквално „радвайте се“ или „радвайте се“. Това е била често срещана форма на поздрав (вж. Мат. 26:49; 27:29; Лука 1:28; Деяния 15:23; Яков 1:1).

Държеше го за краката. Не много минути по-рано Исус беше забранил на Мария Магдалена да Го „докосне“ (виж върху Йоан 20:17). Между тези две явявания обаче Исус се възнесъл за кратко на небето (Йоан 20:17; виж Допълнителна бележка в края на главата; вж. ДА 790, 793).

Покланяли са му се. Несъмнено в знак на признание за Неговата божественост (вижте гл. 14:33).

10. Не бойте се. Често срещано напътствие от небесни посетители (вж. Мат. 28:5; вж. Лука 1:13, 30).

Кажете на братята ми. Сравнете с Марк 16:7.

Отидете в Галилея. Вижте допълнителната забележка в края на главата.

11. Когато те отиваха. Тоест, докато жените бяха на път и носеха посланието на Исус на учениците Му.

Стражата. Тоест, римската стража (виж стих 4).

12. Със старейшините. Вероятно официално заседание на Синедриона (виж гл. 26:3), който беше предал Исус на Пилат.

Съвет. Както Исус беше предсказал – разбира се, в непряка форма на притча – водачите на Израел не бяха убедени, въпреки че Един вече беше възкръснал от мъртвите (виж Лука 16:27–31). По-рано, когато Лазар беше възкресен, еврейските водачи станаха още по-решени да отнемат живота на Исус (Йоан 11:47–54).

Дадоха много пари. Бяха подкупили Юда, за да убият Исус; сега Те подкупили римските войници, за да фалшифицират разказа за Неговото възкресение.

13. Учениците му дойдоха през нощта. Ако това обвинение беше вярно, свещениците, мъжете, които изфабрикували го, вероятно биха били първите, които биха поискали тежко наказание за войниците, замесени в предполагаемия случай на небрежност. Вместо това, те щедро възнаградили войниците. Освен това, фактът, че учениците напълно не повярвали пред лицето на многократните съобщения за възкресението (Марк 16:11; Лука 24:11; Йоан 20:24, 25), елиминира и най-малката възможност, че може да са замислили заговор да премахнат тялото и да обявят публично, че Исус е възкръснал. Също така, пълната паника, която ги обзе в градината (Мат. 26:56), и страхът на Петър да не бъде разкрит по време на процеса (ст. 69–74), изключват възможността някой от тях да се е осмелил да премине през римската стража, дори и да спи, да счупи римския печат, да отмести камъка и да отнесе тялото на Исус.

Докато спяхме. Смъртта беше римското наказание за това, че се е позволило на затворник да избяга. Знаейки това, стражата вероятно не би заспала. Освен това е почти немислимо всички войници да са заспали едновременно и да са останали да спят, докато са премахват камъка и тялото на Исус. И накрая, ако войниците са спали, когато тялото е било премахнато, как биха могли да знаят кой го е премахнал? От всякакъв ъгъл историята, измислена от еврейските водачи, представлява невъзможни трудности. Тя е несъвместима сама със себе си.

14. На управителя. Вижте гл. 27:2.

Ще го убедим. Това еврейските водачи всъщност направиха лично (виж ДА 782).

Може би са били приготвили царски подкуп за Пилат, в случай че обстоятелствата го наложат.

Да ви предпази. Буквално „да не ви кара да се тревожите“, тоест да ви предпази от смъртното наказание. Свещениците и старейшините поеха пълна отговорност за ситуацията, както бяха направили преди това за смъртта на Исус (гл. 27:24, 25). Разбира се, те нямаха алтернатива; цялата работа беше тяхна замислена.

15. Тази поговорка. В продължение на няколко века това изфабрикувано разказ за празния гроб се появяваше в еврейските и езическите атаки срещу християнството. Юстин Мъченик, към средата на II век, и Тертулиан, в началото на III век, го споменават.

16. След това. [Появяването на планината в Галилея, Мат. 28:16–20 = Марк 16:15–18.

Основен коментар: Матей.] Относно тази поява вижте Допълнителна бележка в края на главата.

Планина. Мястото не е уточнено. Възможно е да е било някое място, което вече е било тясно свързано в съзнанието на учениците с житейското служение на Исус, като например мястото, където е била произнесена Нагорната проповед (виж гл. 5:1) или където е станало Преображението (виж гл. 17:1). Около 500 вярващи са се събрали по този повод (1 Кор. 15:6; вж. ДА 818).

17. Когато го видяха, те се събраха и очакваха идването Му. Внезапно Той се появи сред тях. Такъв беше случаят и с предишните Му явявания след възкресението.

Те му се покланяха. В знак на признание за Неговата божественост и месианство. Преди разпятието и възкресението, рядко дори Дванадесетте са се покланяли на Исус.

Съмнявал се. Вижте гл. 14:31. Това не се отнася за Единадесетте, всички от които вече бяха убедени, а за други сред 500-те вярващи, събрани на склона на планината, много от които никога преди не бяха виждали Исус (вижте DA 819).

18. Власт. Гръцки *exousia*, „авторитет“ (вижте върху Мат. 10:1; Марк 2:10). Исус е имал упражнявал власт (*exousia*) през цялото Си земно служение (Мат. 7:29; 21:23); въпреки това тази власт била доброволно ограничена. Сега Той отново имал цялата власт, както преди да дойде на тази земя, за да поеме ограниченията на човечеството (виж Фил. 1:2). 2:6–8). Жертвата в полза на човека вече беше завършена. Исус вече беше започнал Своето посредническо дело в светилището горе. Вижте Допълнителна бележка върху Йоан 1; вижте DA 819.

19. Идете си. Стихове 19, 20 съставляват великия устав на християнската църква. В думата „вие“ Христос включва всички вярващи до самия край на времето (вижте DA 822; вж. 819). Като ученици, единадесетте са били ученици в училището на Христос; сега, като апостоли, те са били изпратени да учат другите (вижте върху Марк 3:14). За допълнителен коментар относно отговорността на вярващите в Христос да споделят вярата си вижте върху Матей 5:13–16; Лука 24:48.

Следователно. Тоест, с оглед на „силата“, за която се говори в стих 18.

Научете всички народи. Буквално „направете ученици от всички народи“, включително както евреи, така и езичници във всеки народ (вж. Рим. 1:16; 2:10). Сравнете това с великото обещание, че евангелието на царството ще бъде „проповядвано по целия свят за свидетелство на всички народи“ (вж. върху Мат. 24:14). Тази поръчка понякога се нарича „харта на чуждестранните мисии“. Християнството е първата религия, която приема истински международен характер. Езическите религии до голяма степен са лишени от мисионерски плам и дейност. Те са предимно национални по характер и не са си поставяли за цел да обръщат във вярата други национални групи. Евангелската поръчка ефективно премахва националните граници и мъже от всички народи се оказват членове на едно голямо братство, в което „няма нито юдеин, нито грък, няма роб, нито свободен, няма мъжки пол, нито жена“, защото всички са „едно в Христа Исуса“ (Гал. 3:28; вж. Кол. 3:11). Християнството ефективно разрушава всички бариери на раса, националност, общество, икономика и социални обичаи. Успехът на християнството зависи от освобождаването си от всички национални особености, форми на управление, социални институции и всичко, което има чисто местен характер.

Кръщение. Вижте Матей 3:6; Марк 16:16.

В името. Това може да означава в семейството на Бог или въз основа на власт, делегирана от Бог и т.н.

Отец. За значението на тази титла вижте гл. 6:9.

Синът. За значението на титлата „Син“, приложена към Христос, вижте Марк 2:10; Лука 1:35. За Исус като Човешки Син вижте Матей 1:1; Марк 2:10.

Свети Дух. Или „Свети Дух“. Вижте на гл. 1:18. За служението и делото на Светия Дух вижте Йоан 14:16–18; Йоан 16:7–14. Природата на Светия Дух е божествена тайна, за която Вдъхновението не е сметнало за мъдро да говори. Размишленията по тази тема са безполезни.

20. Да ги учим. Приемането на евангелието на Исус Христос включва действието на интелигентността. Само интелигентен християнин може да бъде истински християнин. Концепциите за християнството, които правят обръщането във вярата и спасението просто съгласие с вярата в Исус Христос като Спасител – колкото и важно да е това – пропускат най-важна част от евангелието

поръчение. Да учим хората да спазват нещата, които Христос е заповядал, е също толкова важно, колкото и да кръстваме. Всъщност, вярата в Христос изисква постоянен растеж в „познанието на нашия Господ и Спасител Исус Христос“ (2 Петрово 3:18). Без упражняване на умствените способности за разбиране на разкритата Божия воля, не може да има истинско християнство, истински растеж. Следователно, обучението е от жизненоважно значение преди и след кръщението. Без адекватно обучение във великите жизненоважни истини на евангелието, не може да има истински религиозен живот. В същото време, чудесната Христова любов е тази, която покорява сърцата. Без истинска любов към Христос, доктрините и формите на религията губят своето значение и стойност.

Всичко. Нищо не бива да се пропуска. Не е работа на човек да твърди, че някои от Христовите учения са остарели.

Всичко, което съм ви заповядал, човешките традиции и човешките изисквания нямат стойност пред Бога. Всяко учение, което е без авторитета на Христос, няма място в християнската църква. За коментар относно жизненоважното разграничение, което Исус направи между „Божията заповед“ и „човешкото предание“, вижте Марк 7:7, 8, 13.

Аз съм с вас през всичките дни. На пръв поглед изглежда странно, че Исус е направил подобно изявление, когато е щял да се възнесе на небето и да се раздели телесно с учениците Си до деня на завръщането Си в сила и слава. Въпреки това, чрез дара на Светия Дух, Исус би бил по-близо до вярващите по цялата земя, отколкото би било възможно, ако беше останал телесно присъстващ (вижте Йоан 16:7). Писанията правят присъствието на Христос реално за всеки смирен вярващ. Чрез дара и напътствията на Светия Дух, всеки ученик на Учителя може да намери общение с Христос, както са правили учениците от древността.

Краят на света. Или „краят на века“ (вижте гл. 13:39; 24:3). От „the „създаването на света“ (гл. 25:34) Исус работи за спасението на Своя народ и ще продължи с тях до края на времето.

Амин. Вижте върху гл. 5:18. Могат да се цитират текстови доказателства (вж. стр. 146) за пропускането на тази дума.

ДОПЪЛНИТЕЛНА БЕЛЕЖКА ПО ГЛАВА 28

Тъй като всеки от евангелистите предоставя толкова кратко описание на събитията от сутринта на възкресението и отбелязва подробности, които не са споменати от останалите, точният ред на събитията при гробницата е труден за установяване. Следната предварителна подредба изглежда най-добре съответства на цялата налична информация по темата: 1. В

последния час на нощта, точно преди зазоряване на неделната сутрин, тялото на Исус все още беше в гробницата (виж ДА 779; виж Възкресението и последвалите събития).

2. Докато все още беше тъмно, Мария Магдалена тръгна към гробницата (Йоан 20:1). Другите жени изглежда са били заедно, когато са се приближавали до гробницата (виж ДА 788). Вероятно са се уговорили да се срещнат с Мария при гробницата около изгрев слънце (виж Марк 16:2).

3. Докато все още беше тъмно (виж ДА 779, 780) и докато жените бяха на път към гробницата (виж ДА 788), „ангел Господен слезе от небето“, „отмести камъка от вратата“ (Матей 28:2) и извика: „Сине Божий, излез; Твоят Отец Те вика“ (ДА 780).

4. Когато Христос и ангелите (вижте на гл. 28:2) си тръгнаха, римските войници, които бяха видели ангела да отмести камъка, го бяха чули да вика Божия Син и бяха

действително видя Христос да излиза от гроба, да напуска гроба и да бърза в града с най-великата новина за времето и вечността (ст. 3, 4, 11–15; вж. ДА 780, 781).

5. Мария Магдалена стигнала до гробницата и като видяла камъка отместен (Йоан 20:1), побързала да каже на учениците (Йоан 20:2; вж. ДА 788).

6. Другите жени, включително Мария, майката на Яков, заедно със Саломея и Йоана (виж Марк 16:1; Лука 24:1, 10), пристигнали в гроба. Те намерили ангела, който слязъл от небето и повикал Христос от гроба, седнал върху камъка, който бил отместил от вратата на гробницата (Мат. 28:2; вж. ДА 788). Виждайки го, жените се обърнали да бягат, но били възпрени от увереното послание на ангела, който им казал думите, записани в стихове 5–7 (вж. Марк 16:6, 7; ДА 789). Влизайки в гроба, те намерили друг ангел, седнал на каменната плоча, където бил лежал Исус (Марк 16:5; вж. Йоан 20:12). Той им казал думите, записани в Лука 24:5–7 (вж. ДА 789).

7. Без да се бавят, жените напуснали гробницата, за да докладват на учениците, както им било заповядано от ангелите (Мат. 28:8, 9, 11; вж. Марк 16:8; Лука 24:9, 10). Събитията дотук очевидно се развивали в бърза последователност, защото докато жените били на път да намерят учениците, римските стражи пристигнали в резиденцията на „главните свещеници“ с доклада си (Мат. 28:11).

8. Междувременно Мария Магдалена намерила Петър и Йоан и съобщила, че е намерила гробницата празна (Йоан 20:2). Двамата ученици се затичали към гробницата, но Йоан пристигнал пръв (Йоан 20:3, 4). Петър, а след това и Йоан, влезли в гробницата, но никой от тях не видял ангелите (Йоан 20:5–10; вж. Лука 24:12). Мария ги последвала до гробницата и останала, след като Петър и Йоан си тръгнали (Йоан 20:11; вж. ДА 789).

9. Мария се наведе да погледне в гробницата и видя двамата ангели, седнали на каменна плоча, където е лежало тялото на Христос (Йоан 20:11–13; вж. ДА 789).

10. Мария, като се изправи от прегърбеното си положение, чу гласа на Исус, който задала същия въпрос, който преди това ѝ били зададени от ангелите, но не осъзнала, че това е Исус (Йоан 20:14, 15). Тогава Исус ѝ се разкрил, първият човек – освен римските войници (виж ДА 790) – който Го видял възкръснал от гроба (Марк 16:9).

Разговорът от Йоан 20:15–17 се състоя и Мария побърза да съобщи на учениците, че е видяла Господа (Йоан 20:18).

11. След заминаването на Мария Исус се възнесе за кратко на небето за лично уверение, че Неговата жертва е приемлива и че Отец е ратифицирал (приел или одобрил) завета, сключен между Него и Христос преди сътворението на света (Йоан 20:17; вж. ДА 790).

12. След като се възнесе при Отца, Исус се яви на другите жени (Ж.В. 793), обръщайки се към тях с думите „Да живее Бог“ (Мат. 28:9, 10; виж Ж.В. 793). Това беше, докато жените бяха на път да разкажат на учениците (ст. 9) и следователно събитията трябва да са следвали едно след друго в бърза последователност. Изглежда, че това е било последното явяване, свързано със събитията от сутринта на възкресението, освен ако явяването на Петър (Лука 24:34; 1 Кор. 15:5) не се е случило скоро след това на жените.

Трябва да се отбележи, че след възкресението Исус се яви само на личните Си последователи (вижте Допълнителни материали на EGW за 1 Кор. 15:6). По-късни явявания в деня на възкресението

бяха: 1. На Петър (Лука 24:34; 1 Кор. 15:5), преди пътуването до Емаус.

2. До двама ученици на път за Емаус, единият от които се казваше Клеопа (Лука 24:13–32; Марк 16:12).

3. До десетте ученика, които бяха в горницата, след завръщането на двамата ученици от Емаус (Марк 16:14; Лука 24:33–48; Йоан 20:19–23; 1 Кор. 15:5). Тома отсъстваше (Йоан 20:24, 25).

Допълнителни явявания между деня на възкресението и възнесението са били: 1. На единадесетте, като Тома е присъствал в горницата, вероятно седмица по-късно следващата неделя (Йоан 20:26–29).

2. Скоро след края на пасхалната седмица (ДА 809; вижте Допълнителни бележки към Глава 26, Бележка 1) учениците тръгнаха за Галилея, за да спазят срещата, която Исус беше уговорил с тях (Мат. 28:7; Марк 16:7). Явяванията в Галилея дойдоха, приблизително, в рамките на петък, 28 Нисан, и неделя, 21 Ияр. Тези ограничения се основават на времето за пътуване до и от Галилея. Учениците се върнаха в Йерусалим навреме за възнесението, 25 Ияр. Така учениците останаха в Галилея около три седмици и през тези три седмици Исус се срещна с тях два пъти. Първото от тези явявания беше на седем от учениците, докато ловяха риба в Галилейското езеро (Йоан 21:1–23). Вижте Възкресението до Възнесение 3. Явяването на около 500 души на планина в Галилея, като мястото и времето бяха определени от Исус преди смъртта Му (Мат. 28:16; Марк 16:7; 1 Кор.

15:6; ДА 818). В този случай Исус изрече думите от Матей 28:17–20 (виж ДА 819).

Братята на Исус били обърнати във вратата по това време (вижте допълнителните материали на EGW за Деяния 1:14).

4. Исус се яви и на Яков, дали в Галилея или в Йерусалим, не е разкрито (1 Кор. 15:7).

5. Явяването на единадесетте в Йерусалим в четвъртък, 25 ияр, когато Исус ги завел на Елеонската планина, близо до Витлеем, и се възнесъл на небето (Марк 16:19, 20; Лука 24:50–52; Деяния 1:4–12). Това вероятно е срещата с апостолите, спомената в 1 Коринтяни 15:7.

Многократните явявания на Исус след възкресението са били предназначени да убедят учениците и другите в реалността на възкресението, да им дадат възможност да се запознаят със своя Учител в Неговото прославено тяло и да позволят на Исус да ги подготви за задачата да провъзгласяват благата вест за спасението на света (вижте ДА 829). Усилията да се предотврати възкресението и да се разпространи фалшив слух за него (Матей 27:62–66) послужиха само за допълнително потвърждение на това като исторически факт.

Именно сигурността за възкръсналия и жив Господ вдъхна убеждение в посланието на апостолите, докато те тръгнаха да провъзгласяват благата вест за спасение. За тази сигурност те говореха отново и отново, с думи, изпълнени със сила и вдъхновени от Светия Дух (вижте Деяния 3:12–21; 4:8–13, 20; 29–32; 1 Кор. 15:1–23; 1 Сол. 1:10, 17; 1 Йоан 1:1–3). Динамичният факт на християнската религия е, че нейният Основател е „жив до вечни векове“ и има „ключовете на ада и на смъртта“ (Откр. 1:18). За тази трансцендентна истина свидетелстват многобройните явявания на нашия Господ след възкресението. Вдъхновението е потвърдило това знаменателно събитие по начин, който ще убеди всички, които са готови да изследват доказателствата.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1, 2 ДА 779, 788; ЕВ 181, 186

2 ГК 631

3, 4 ДА 779; ЕВ 182; ГК 512

5–8 ДА 789

7 DA 794, 818; EW 186, 189

9, 10 DA 793

11–15DA 781; EW 183

13 AA 60; EW 189

16–20DA 818–828

17–20DA 819

18 AA 122; CE 34; CM 108; DA 25, 319, 800; Ev 224; EW 187; ML 47; PK 73, 586; 5T
471; 7T 31; 8T 14; 9T 107, 186, 190

18, 19 AA 282; DA 818; MH 106

18–20TM 417; 6T 447; 8T 204; 9T 63

19 AA 105, 174; DA 823; Ев. 307, 615; EW 101; 6T 99

19, 20 AA 28, 30; CH 316; Ev 15; FE 121; GW 314; TM 65; 4T 401; 9T 20; WM 193

20 AA 33, 65; CE 31; CH 211, 248, 545; ChS 23; CM 38; CS 349; CT 540; DA 166, 224,
825, 826, 830, 831; Изд. 94, 96, 282; Ev 544; FE 452, 535; GC viii, 351; GW 17, 469; MH
107; ML 158, 238; MM 196, 304, 319, 327; SC 74; TM 144, 311, 330, 380, 391; 1T 504;
2T 122, 271; 3T 406; 4T 393, 529; 5T 454; 6T 228, 335, 399; 7T 32; 8T 17, 46; 9T 34,
107, 123; WM 70

¹²

¹²Никъл, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Матей 27:18). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.